

MİLLÎ EĞİTİM VAKFI

**TÜRK MİLLÎ EĞİTİM
SİSTEMİNİN
YASAL DAYANAKLARI**

Ekim 2014

İÇİNDEKİLER

SAYFA

I- TARİHSEL GÖRÜNÜM	1
CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİMDE GELİŞMELER	2
EĞİTİMDE İLK DEVLET POLİTİKASI	3
İLK MAARİF KONGRESİ	4
EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISININ DÜZENLENMESİ	5
KÖY ENSTİTÜLERİ	6
II- YASAL DAYANAKLAR	
1- T.C. ANAYASASI	7
2- 430 SAYILI TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU	9
3- 222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU	10
4- 1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU	11
5- ATATÜRK İLKE VE İNKİLÂPLARI	39
6- EĞİTİMLE İLGİLİ KANUNLAR	45
7- 18. MİLLÎ EĞİTİM ŞURASI KARARLARI	47
8- NASIL BİR EĞİTİM SİSTEMİ	70

I- TARİHSEL GÖRÜNÜM

“Bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir sosyal toplum halinde yaşıtan veya bir milleti esaret ve sefalete terk eden terbiyedir.”

Mustafa Kemal ATATÜRK (1924)

Çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve bileşke niteliğinde zengin ve köklü bir uygarlığın oluşmasını sağlayan ANADOLU;

* Avrupa, Orta Doğu ve Afrika'nın en güçlü devletlerinden biri olan OSMANLI DEVLETİ'nin doğmasına,

* Giderek gelişen ve güçlenen TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN kuruluşuna analık yapmıştır.

Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918) toprak bütünlüğünü kaybetmiş, Boğazların egemenliğini yitirmiş; ekonomik, askeri ve siyasi sınırlamalarla karşı karşıya kalmıştır.

Bu süreçte, yeni bir devlet kurmaya yönelik çabalar başlamıştır. Türk bağımsızlık hareketi olarak nitelendirilen bu girişimlerle 19 Mayıs 1919 tarihinde Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışıyla birlikte Kurtuluş Savaşı başlatılmıştır.

Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi (28 Ocak 1920) ve ardından Ankara'da TBMM'nin açılmasıyla (23 Nisan 1920) Anadolu'da ulusal egemenliğe dayanan yeni bir devlet kurulmuştur. Yeni devletin kurulmasıyla daha da gelişen Türk Kurtuluş Savaşı, çok zor koşullara rağmen kazanılmış ve yeni Türk Devletinin kuruluşu, Lozan Barış Antlaşmasıyla (24 Temmuz 1923) Batılı Devletler tarafından da kabul edilmiştir. Lozan Antlaşması'nın imzalanmasıyla, daha önce, 10 Ağustos 1920'de Batılı Devletlerle Osmanlı Devleti arasında imzalanmış olan Sevr Antlaşması da geçersiz hale getirilmiştir.

Lozan Barış Antlaşmasının imzalanmasından sonra iç politikadaki düzenlemelere öncelik verilmiştir. Bu bağlamda daha 1923 yılı sona ermeden Ankara Başkent olarak kabul edilmiş, ardından da Türk siyasi tarihinin belki de en büyük devrimi gerçekleştirilmiştir. 29 Ekim 1923’de Cumhuriyetin ilan edilmesiyle Kurtuluş Savaşı yıllarında kurulmuş olan yeni Türk Devleti rejiminin adı konulmuştur. Ancak, genç Cumhuriyetin nitelikleri, 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen üç önemli inkılâp yasasıyla belirginleşmiştir. Bu yasalar şunlardır;

- * Şeriye ve Evkaf Vekâletinin Kaldırılması,
- * Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu,
- * Halifeliğin Kaldırılması Hakkında Kanun.

Bu yasalar çerçevesinde; Cumhuriyetin halk egemenliğine dayanan ve lâik niteliği ortaya konulmuş; millî kültür, millî birlik ve bilimsel esaslara dayalı **eğitim sisteminin temelleri** atılmıştır.

Cumhuriyetin başlangıç yıllarında, Atatürk ve arkadaşları yeni Türk Devletinin varlığını ve bağımsızlığını kalıcı kılmak için çağdaşlaşma hamlelerine başlamışlardır. Bunlardan bazıları; ulusal egemenliğe dayanan 1924 Anayasası’nın kabulü, Türk Medenî Kanunu (17 Şubat 1926), Latin harflerinden oluşan yeni Türk Alfabesinin kabulü (Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun – 1 Kasım 1928) ve diğerleridir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin 1924, 1961 ve 1982 yıllarında üç ayrı Anayasası hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİMDE GELİŞMELER

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilan edilmesinden hemen sonra, 1924 yılında yeni bir Anayasa kabul edilmiştir. Bu Anayasa ile sosyal faydası ağırlıklı ve bir vatandaşlık eğitimi olan ilköğretimin zorunlu ve Devlet okullarında parasız olması hükme bağlanmıştır.

Cumhuriyet döneminde, 3 Mart 1924 yılında çıkarılan 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu ile;

* Eğitimın tek elden yürütülmesi amacıyla ülke genelinde faaliyet gösteren bütün eğitim, ğretim ve bilim kurumları, bugünkü adıyla Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır.

* şeriye ve Evkaf Vekâleti'ne bağlı veya özel vakıfların ynettđđi bütün medreseler de Millî Eğitim Bakanlığına devredilmiştir.

EĞİTİMDE İLK DEVLET POLİTİKASI

Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920 tarihinde kuruldu. TBMM'nin 9 Mayıs 1920 tarihinde yaptığı toplantıda okunan hükümet programında millî eğitimle ilgili řu hükümlere yer verilmiştir.

“Millî eğitim işlerinde amacımız, çocuklarımıza verilecek eğitimi, her anlamı ile dinî ve millî bir hale koymak ve onları hayat savaşında başarılı kılacak, dayanaklarını kendi benliklerinde bulduracak, teşebbüs kudreti ve kendine inanma gibi karakter verecek, üretici bir fikir ve şuur uyandıracak bir seviyeye ulaştırmak; bütün okullarımızı en bilimsel ve en modern olan bu temel ile sağlık kurallarına göre yeniden düzenlemek ve programlarını ıslah etmek; milletin karakterine, coğrafı şartlarına, tarihi geleneklerimize, sosyal bünyemize uygun bilimsel ders kitapları meydana getirmek, halk kütlesinin sözcüklerini toplayarak dilimizin kmusunu yapmak; millî şuuru geliştirici, tarih, edeb ve soysal eserleri uzmanlarına yazdırmak; eski eserleri kütüğe geçirmek ve korumak; Batı'nın ve Doğu'nun bilimsel ve teknik kitaplarını dilimize geçirmek; kısaca bir milletin hayat ve varlığını korumak için en önemli etken olan eğitim işlerinde dikkat ve özel bir gayretle çalışmaktır. Bugün ise ilk işimiz mevcut okulları iyi bir şekilde idare etmektir.”

Hükümet programında eğitimle ilgili bu hükümler dikkate alındığında, Türkiye'nin eğitimine yönelik ilk devlet politikasının belirlendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu programda uygulanacak eğitim programlarının ülkenin savaş içinde bulunması nedeniyle şimdiki eğitim kurumlarında uygulanmakta olan eğitim programları ile yönetileceği ifade edilmektedir.

İLK MAARİF KONGRESİ

Mustafa Kemal ATATÜRK; var olma, ya da yok olma savaşının verildiği Kurtuluş Savaşı sırasında, Sakarya Muharebesi öncesinde 15 Temmuz 1921 tarihinde, Polatlı'dan top seslerinin duyulduğu bir ortamda, Ankara'da Birinci Maarif Kongresini toplamıştır. Atatürk'ün eğitime büyük önem verdiğinin bir göstergesi olan bu Kongreye 250'den fazla kadın ve erkek öğretmen katılmış ve Kongrenin açılışını Mustafa Kemal Atatürk yapmıştır. Altı gün süren bu Kongrede millî eğitimle ilgili sorunlar dile getirilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk cepheden gelerek katıldığı bu Kongre'nin açılış konuşmasında;

1. "Yüzyıllar süren derin bir umursamazlığın devlet yapısında açtığı yaraları sarmak için gerekli olan çabaların en büyüğünü, hiç kuşkusuz, eğitim alanında esirgmeden göstermek gerekir."

2. "Bugüne değin izlenen eğitim ve öğretim yöntemlerinin, ulusumuzun gerileme tarihinde en önemli etken olduğu inancındayım. Onun için bir eğitim programından söz ederken, geçmişin boş inançlarından ve yaradılışımızın nitelikleri ile hiç de ilgisi olmayan yabancı düşüncelerden, doğudan ve batıdan gelen tüm etkilerden büsbütün uzak, ulusal yaradılış ve tarihimize uygun bir kültür düşünüyorum. Çünkü ulusal dehamızın tam olarak gelişmesi, ancak böyle bir kültürle sağlanabilir. Her hangi bir yabancı kültür, şimdiye kadar izlenen yabancı kültürlerin yıkıcı sonuçlarını tekrar ettirilebilir. Kültür, yapıldığı geliştiği yerin özelliklerine bağlıdır. Bu yer ulusun karakteridir."

3. "Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken, onlara özellikle, varlığı ile, hakkı ile, birliği ile çatışan bütün yabancı öğelerle savaşma gereği ve ulusal değerleri coşku ile, her karşıt düşünce önünde yeğlilikle ve özveri ile savunma zorunluluğu iyice öğretilmelidir. Yeni kuşağın bütün manevî güçlerine, bu nitelik ve yeteneklerin aşılması önemlidir. Sürekli ve korkunç bir boğuşma biçiminde budunlar (kavimler), yaşamın temel ilkesi, bağımsız ve mutlu kalmak isteyen her ulustan, bu nitelikleri tam bir titizlikle istemektedir."

Atatürk bu konuşmasında, savaşında etkisi ile daha çok;

* Bağımsızlık,

* Öğretim yöntem ve metotları,

* Ulusal kültür ve değerleri üzerinde durarak, eğitim programlarının bu kavramları kapsayacak, geliştirecek ve benimsetecek biçimde yapılması gerektiğini de ayrıca belirtmiştir. Öğretim yöntemleri konusunda da, 1 Mart 1923 tarihinde TBMM'nin açılış konuşmasında **“Eğitim ve öğretimde uygulanacak yöntem, bilgiyi, insan için fazla bir süs, bir baskı aracı yahut uygar bir zevkten çok, maddî hayatta başarılı olmayı sağlayan bir araç haline getirmektir.”** demekle, bireyin hayata hazırlanmasına yönelik bir eğitim uygulanmasının önemini vurgulamıştır.

EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISININ DÜZENLENMESİ

Millî Eğitim Sisteminin yapısı, 22 Mart 1926 tarihinde çıkarılan 3 Nisan 1926 tarihinde yürürlüğe giren 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun'la düzenlenmiştir. Bu Kanunun 2. Maddesi ile de yalnızca eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bir Talim ve Terbiye Dairesi (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı) oluşturulmuştur. Bu dairenin görev ve yetkilerinin ise Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

Atatürk, 1 Kasım 1926 tarihinde TBMM'nde yaptığı konuşmasında, **“Memlekette talim ve tedarik esaslarını, ilmi ve müstakil bir merkezden sevk ve idare maksadıyla tasavvur edilen Talim ve Terbiye Dairesi kurulmuştur.”** diyerek bu durumu Türk Milletine duyurmuştur.

Millî Eğitim Sisteminin geliştirilmesini ve niteliğinin çağdaş standartlara yükseltilmesini sağlamak amacıyla, bilimsel bir danışma ve karar organı olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Millî Eğitim Bakanlığının yasa ile kurulmuş ana organı özelliğini taşımaktadır.

1 Kasım 1928 tarihinde çıkarılan 1353 sayılı Kanunla; Arap harfleri yerine, ülkelerin önemli bir bölümünün kullandığı öğrenilmesi ve kullanılması daha kolay olan yeni alfabeye geçilmiştir.

KÖY ENSTİTÜLERİ

Ülkenin hızla sosyal yönden gelişmesi ve ekonomik yönden kalkınmasının desteklenmesi gerekiyordu. Bu amaçla, 17 Nisan 1940 yılında çıkarılan 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu ile **özgün** bir eğitim kurumu olan Köy Enstitüleri kurulmuş ve bu kurumlarda yetiştirilecek öğretmenlerin modeli oluşturulmuştur. Bu kurumların amacı; ülke nüfusunun büyük bir bölümünü oluşturan ve kırsal kesimde yaşayan insanlara temel eğitim vermenin yanı sıra, ülkenin kalkınmasını kırsal kesimden başlatmak ve refah seviyesini yükseltmek için mal ve hizmet üretimi ile ilgili gerekli olan temel bilgi ve becerilerin kazandırılması idi. 1940 yılında 14 adet olarak kurulan Köy Enstitülerinin sayısı 21'e yükselmiştir. 1954 yılında çıkarılan 6234 sayılı yasa ile kapatılarak ilk öğretmen okulları ile birleştirilmiştir.

II-YASAL DAYANAKLAR

1- T.C. ANAYASASI (1)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL VE EKONOMİK HAKLAR VE ÖDEVLER

II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi

MADDE 42 – Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tâbi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası andlaşma hükümleri saklıdır.

(1) 12 Eylül 2010 referandumu, dâhil tüm değişiklikler işlenmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

I. İnkılâp kanunlarının korunması

Madde 174 – Anayasanın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin lâiklik niteliğini koruma amacını güden, aşağıda gösterilen inkılâp kanunlarının, anayasanın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin, anayasaya aykırı olduğu şeklinde anlaşılabilir ve yorumlanamaz. (2)

1. 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu;

2. 25 Teşrinisani 1341 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun;

3. 30 Teşrinisani 1341 tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun;

4. 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisiyle kabul edilen, evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair medeni nikâh esası ile aynı kanunun 110 uncu maddesi hükmü;

5. 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı Beynelmîl Erkamın Kabulü Hakkında Kanun;

6. 1 Teşrinisani 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki hakkında Kanun;

7. 26 Teşrinisani 1934 tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi Lakap ve Unvanların Kaldırıldığına dair Kanun;

8. 3 Kanunuevvel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun.

2- 430 SAYILI TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU

Eğitim alanındaki en önemli reformlardan biri olarak kabul edilen ve inkılap (devrim) kanunlarımız arasında yer alan 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılmıştır. Cumhuriyet Döneminde eğitim sisteminin genel yapısının ve yönetiminin ana hatlarının belirtildiği ve dört maddeden oluşan bu Kanunla;

➤ Türkiye'deki bilim ve eğitim kurumlarının tamamı Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır.

➤ Özel Vakıflara bağlı olarak faaliyet gösteren medrese (dinî eğitim kurumu) ve mektepler (okullar) Millî Eğitim Bakanlığına devredilmiştir.

➤ Dinî bir eğitim kurumu olan medreseler kaldırılarak, Türk Millî Eğitim Sistemine lâik ve çağdaş nitelik kazandırılmıştır.

➤ Darülhilafe medreseleri, dinî törenlerini yönetecek memurları yetiştirmek üzere İmam Hatip Okulları haline getirilmiştir.

➤ Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edildiği 3 Mart 1924 tarihinde; Şeriye ve Evkaf Vekâleti (Şeriye ve Vakıflar Bakanlığı) ile Halifeliğin Kaldırılması Kanunu da kabul edilmiştir. Bu devrim (inkılap) yasalarının yürürlüğe girmesi ile;

✓ Cumhuriyetin lâik niteliği ve millet egemenliğine dayandırıldığı belirtilmiştir.

✓ Millî kültür, millî birlik ve beraberlik, bilimsel esaslara dayalı çağdaş eğitim sisteminin temelleri atılmıştır.

3- 222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU

Türk Millî Eğitim Sistemini düzenleyen temel kanunlardan biri de, 12 Ocak 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'dur. Sosyal faydası ağırlıklı ve zorunlu vatandaşlık eğitimini düzenleyen bu Kanunla özet olarak;

➤ İlköğretim; Türk Milletinin kadın ve erkek bütün fertlerini millî amaçlara uygun olarak bedenî, zihnî ve ahlakî gelişmelerini ve yetişmelerini sağlamak olarak tanımlanmaktadır.

➤ Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan kız ve erkek çocukların ilköğrenimlerini resmî veya özel eğitim kurumlarında yapmakla mükellef olduklarını,

➤ İlköğretimin ilköğretim kurumlarında verileceği,

➤ Zorunlu ilköğrenim çağında olan kız ve erkek çocuklar için, ilköğretimin devlet okullarında parasız olduğu,

➤ İllerde ilköğretim okullarının açılma ve kapanma zamanlarını,

➤ Bu okullara kayıt ve kabul işlerini,

➤ Okullara devam konusunu, arsa işlerini, ilköğretimin gelir ve giderleri ve diğer ilköğretim ile ilgili hükümleri kapsamaktadır.

4- 1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU

Millî Eğitim Sistemimizin anayasası olarak da bilinen, Türk Millî Eğitim Sistemini, okul öncesinden yüksek öğretime kadar bir sistem bütünlüğü yaklaşımı ile düzenleyen, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'dur. Bu Kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 14.06.1973 tarihinde kabul edilmiş 24.06.1973 tarih ve 14574 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Toplumun mimarı, millî eğitim sistemimizin en önemli unsuru olan çok değerli öğretmenlerimizin, geleceğimizin teminatı ve güvencesi olan çocuklarımızı hangi amaç ve temel ilkeler doğrultusunda yetiştirmeleri gerektiği Millî Eğitim Temel Kanunu ile hüküm altına alınmıştır.

Millî Eğitim Temel Kanunu, yüce Türk Milleti'nin kendisini nasıl tanımladığının ve kendisine nasıl bir gelecek hazırladığının en önemli belgesi niteliğinde temel bir kanundur.

Çok değerli eğitim yöneticisi ve öğretmenlerimizin; Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak kendimizi nasıl tanımladığımızın ve kendimize nasıl bir gelecek hazırladığımızın göstergesi olan millî eğitim sistemimizle ilgili olarak;

Temel yasaları,

Kuruluş yasalarını,

Temel eğitimle ilgili yasaları,

çok iyi incelemeleri eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim hizmetlerini bu yasalara göre yürüterek, geleceğimizin güvencesi ve teminatı olan çocuklarımızı **ilkeli ve hedefli** olarak yetiştirmeleri gerekmektedir.

Bu amaçla, Türk Millî Eğitim Sisteminin temel yasası olan ve tam metni ilişikte verilen 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nu çok daha iyi incelemek, anlamak ve uygulamak gerekmektedir.

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU

Kanun Numarası	: 1739
Kabul Tarihi	: 14/06/1973
Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi	: 24/06/1973
Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı	: 14574

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU (14/3/2014-28941 RG)

I - KANUNUN KAPSAMI:

Madde 1 - Bu kanun, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.

BİRİNCİ KISIM: TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİ DÜZENLEYEN GENEL ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM: TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

I - GENEL AMAÇLAR:

Madde 2 - Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik bent: 16/06/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II - ÖZEL AMAÇLAR:

Madde 3 - Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

İKİNCİ BÖLÜM: TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

I - GENELLİK VE EŞİTLİK:

Madde 4 - Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet,(Değişik: 19/02/2014-28918 RG) engellilik ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

II - FERDİN VE TOPLUMUN İHTİYAÇLARI:

Madde 5 - Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III - YÖNELTME:

Madde 6 - Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

(Değişik fıkra: 16/08/1997 - 4306/3 md.) Milli eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir.

Yöneltmeye ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

IV - EĞİTİM HAKKI:

Madde 7 - İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

V - FIRSAT VE İMKAN EŞİTLİĞİ:

Madde 8 - Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.

Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

VI - SÜREKLİLİK:

Madde 9 - Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

VII - ATATÜRK İNKILAP VE İLKELERİ VE ATATÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ:

Madde 10 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/2 md.)

Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılap ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Mili Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

VIII - DEMOKRASİ EĞİTİMİ:

Madde 11 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/3 md.)

Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

IX - LAİKLİK:

Madde 12 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/4 md.)

Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

X - BİLİMSELLİK:

Madde 13 - Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımından teşvik edilir ve desteklenir.

XI - PLANLILIK:

Madde 14 - Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

XII - KARMA EĞİTİM:

Madde 15 - Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

XIII - EĞİTİM KAMPÜSLERİ VE OKUL İLE AİLENİN İŞBİRLİĞİ: (1)

Madde 16 - (Değişik madde: 25/06/2009-5917 S.K./17.mad)

Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettilmesi veya işletilmesi kampüs yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır. Eğitim kampüslerinin kuruluşu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkrada belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve ğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim Őekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampusu yönetiminin veya okul-aile birliğinin işlettirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir.

Eğitim kampusları ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bte gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampusu yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur.

Eğitim kampusu yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.

(1) Bu madde başlığı "XIII – Okul ile ailenin işbirliği:" iken, 25/6/2009 tarihli ve 5917 sayılı Kanununun 17 inci maddesiyle metne işlendiği Şekilde değiştirilmiştir.

XIV - HER YERDE EĞİTİM:

Madde 17 - Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığının denetimine tabidir.

İKİNCİ KISIM: TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

BİRİNCİ BÖLÜM: GENEL HÜKÜMLER

I - ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİM:

Madde 18 - Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden kurulur.

Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM: ÖRGÜN EĞİTİM

A - OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ:

I - KAPSAM:

Madde 19 - Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar.

Bu eğitim isteğe bağlıdır.

II - AMAÇ VE GÖREVLER:

Madde 20 - Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları ilk öğretime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

III - KURULUŞ:

Madde 21 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/6 md.)

Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okuluna bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

(Mülga madde: 15/05/2008-5763 S.K/37. md.)

B İLKÖĞRETİM:

I - KAPSAM:

Madde 22 - (Değişik madde: 30/03/2012-6287 S.K./7.md.)

Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.

II - AMAÇ VE GÖREVLER:

Madde 23 - İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştiren hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

3. (Ek bent: 16/08/1997 - 4306/4 md.) İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.

III - KURULUŞ:

A İLKÖĞRETİM KURUMLARI:

Madde 24 - (Değişik madde: 30/03/2012-6287 S.K./8.md.)

İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

B KURULUŞ ŐEKİLLERİ:

Madde 25 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/9 md.)

(Mülga ilk fıkrası: 16/08/1997 - 4306/9 md.;Yeniden düzenlenen fıkrası: 30/03/2012-6287 S.K./9.md.) İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.

(1)

Nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmanın mümkün olmadığı yerlerde yatılı ilköğretim bölge okulları kurulur.

(1) Bu fıkra 30/3/2012 - 6287/9 maddesiyle kabul edilmiş olup, metne işlenmiştir.

C - ORTA ÖĞRETİM:

I - KAPSAM:

Madde 26 - (Değişik madde: 30/03/2012-6287 S.K./10.md.)

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.

II - ORTAÖĞRETİMDEN YARARLANMA HAKKI:

Madde 27 - İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir.

III - AMAÇ VE GÖREVLER:

Madde 28 - Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

IV - KURULUŞ:

Madde 29 - Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir.

Belli bir programa ağırlık veren okullara lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilir.

Nüfusu az ve dağınık olan ve Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, ortaöğretimin, genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulabilir.

Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi, uygulanan programın özelliğine göre, Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

V - ORTAÖĞRETİMDE YÖNELTME:

Madde 30 - Yöneltilme ilköğretimde başlar; yanılmaları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltilmeyi sağlamak için ortaöğretimde de devam eder.

Yöneltilme esasları ve çeşitli programlar veya ortaöğretim okulları arasında yapılacak yatay ve dikey geçiş şartları, Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenir.

VI - YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ:

Madde 31 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/10 md.)

Lise veya dengi okulları bitirenler, yükseköğretim kurumlarına girmek için aday olmaya hak kazanır.

Hangi yükseköğretim kurumlarına, hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri, giriş şartları Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilir.

VII - İMAM HATİP LİSELERİ:

Madde 32 - İmam - hatip liseleri, imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığınca açılan ortaöğretim sistemi içinde, hem mesleğe hem yüksek öğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır.

VIII - GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ:

Madde 33 - Güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere ilköğretim ve orta öğretim seviyesinde ayrı okullar açılabilir veya ayrı yetiştirme tedbirleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir.

D - YÜKSEKÖĞRETİM:

I - KAPSAM:

Madde 34 - Yüksek öğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

II - AMAÇ VE GÖREVLER:

Madde 35 - Yüksek öğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;

4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

III - KURULUŞ:

A - YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI:

Madde 36 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/11 md.)

Yükseköğretim kurumları şunlardır:

1. Üniversiteler,
2. Fakülteler,
3. Enstitüler,
4. Yüksekokullar,
5. Konservatuvarlar,
6. Meslek yüksekokulları
7. Uygulama ve araştırma merkezleri,

Yükseköğretim kurumlarının amaçları, kuruluş ve işleyişleri ile öğretim elemanlarına ilişkin esaslar ve yükseköğretim kurumları ile ilgili diğer hususlar, özel kanunlarında belirlenir.

B - YÜKSEKÖĞRETİMİN DÜZENLENMESİ:

Madde 37 - Yüksek öğretim, milli eğitim sistemi çerçevesinde, öğrencileri lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerinde yetiştiren bir bütünlük içinde düzenlenir.

Bu bütünlük içinde çeşitli görevleri yerine getiren ve farklı seviyelerde öğretim yapan kuruluşlar bulunur.

Farklı seviyeler ve kuruluşlar arasında öğrencilere kabiliyetlerine göre, yatay ve dikey geçiş yolları açık tutulur.

IV - YÜKSEKÖĞRETİMİN PARALI OLUŞU:

Madde 38 - Yüksek öğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddi imkanları elverişli olmayan öğrencilerin kayıt ücreti, imtihan harcı gibi her türlü öğrenim giderleri burs, kredi yatılılık ve benzeri yollarla sağlanır.

Öğrenim harç ve ücretlerinin tutarları ve bunların ödenme tarzları ile burs ve kredilerin tutarları ve bunların verilmiş esasları, Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir. (1)

Bazı alanlar için mecburi hizmet karşılığı öğrenci yetiştirilmesi hakkındaki hükümler saklıdır.

(1) Bu fıkradaki öğrenim harç ve ücretlerine ilişkin düzenlemenin yönetmelikle yapılmasını öngören kural Anayasa Mahkemesinin 26/3/1974 tarih ve E.1973/32, K. 1974/11 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

V - YÜKSEKÖĞRETİM PLANLAMASI:

Madde 39 - Yüksek öğretimde, öğretim elemanlarından, tesislerden ve öğrencinin zamanından en verimli bir şekilde yararlanmayı mümkün kılacak ve çeşitli bölgelerdeki yüksek öğretim kurumlarının dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayacak tedbirler alınır; yüksek öğretimin bütününe kapsayan ve orta öğretimle ilgisini sağlayan bir planlama düzeni kurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YAYGIN EĞİTİM

I - KAPSAM, AMAÇ VE GÖREVLER:

Madde 40 - Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkanları hazırlamak,

2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,

3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,

4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,

5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,

6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,

7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkanlar hazırlamak,

8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

II - KURULUŞ:

Madde 41 - Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir.

Yaygın eğitim, genel ve mesleki - teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır.

III - KOORDİNASYON:

Madde 42 - Genel, mesleki ve teknik yaygın eğitim alanında görev alan resmi, özel ve gönüllü kuruluşların çalışmaları arasındaki koordinasyon Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanır.

Genel yaygın eğitim programlarının düzenleniş şekli yönetmelikle tespit edilir.

Mesleki ve teknik yaygın eğitim faaliyetlerini yürüten Bakanlıklar ile özerk eğitim kurumları ve resmi ve özel işletmeler arasında Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanacak koordinasyon ve işbirliğinin esasları kanunla düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM: ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

I - ÖĞRETMENLİK : (1)

Madde 43 - Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler.

Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır.

Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademe sinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkan verecek biçimde düzenlenir.

(Ek fıkra: 30/06/2004 - 5204 S.K./1.md) Öğretmenlik mesleği; adaylık döneminden sonra öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olmak üzere üç kariyer basamağına ayrılır. **(Mülga ikinci cümle: 1/3/2014-6528/5 md.)**

(Değişik:14/03/2014-28941 RG) Aday öğretmenliğe atanabilmek için; 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak, yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından mezun olma ve Bakanlıkça ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak sınavlarda başarılı olma şartları aranır.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Aday öğretmenler, en az bir yıl fiilen çalışmak ve performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartlarını sağlamak kaydıyla, yapılacak yazılı ve sözlü sınava girmeye hak kazanırlar. Uygulanacak olan sözlü sınavda aday öğretmenler;

- a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade kabiliyeti ve muhakeme gücü,
- b) İletişim becerileri, öz güveni ve ikna kabiliyeti,
- c) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,
- d) Topluluk önünde temsil yeteneği ve eğitimcilik nitelikleri, yönlerinden Bakanlıkça oluşturulacak komisyon tarafından değerlendirilir.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Sınavda başarılı olanlar öğretmen olarak atanır. Sınavda başarılı olamayan aday öğretmenler il içinde veya dışında başka bir okulda görevlendirilerek bir yılın sonunda altıncı fıkrada belirtilen değerlendirmeye tekrar tabi tutulurlar.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Aday öğretmenlik süresi sonunda sınava girmeye hak kazanamayanlar ile üst üste iki defa sınavda başarılı olamayanlar aday öğretmen unvanını kaybeder ve memuriyetle ilişkisi kesilir.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Ancak aday öğretmenliğe başlamadan önce 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aday memurluğu kaldırılarak asli memurluğa atanmış olanlar hakkında sekizinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu kişiler Bakanlıkta kazanılmış hak aylık derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Sınav komisyonu üyeleri; Bakanlık personeli, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personel ile öğretim elemanları arasından seçilir. Bakanlık gerekli gördüğünde illerde veya merkezde birden fazla komisyon oluşturabilir. Performans değerlendirmesinde dikkate alınacak meslekî ölçütler, sınav konuları, komisyon üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile sınava ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/5 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin olarak 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aday memurluk ile ilgili hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 30/06/2004 - 5204 S.K./1.md) Kariyer basamaklarında yükselmede kıdem, eğitim ((İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.)hizmet içi eğitim *, lisansüstü eğitim), etkinlikler (bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalar) ve sicil (iş başarımı) puanları ile sınav sonuçları esas alınır. Değerlendirme 100 tam puan üzerinden yapılır. Değerlendirme puanının % 10'unu kıdem, % 20'sini eğitim, % 10'unu etkinlikler, % 10'unu sicil (iş başarımı) ve % 50'sini de sınav puanı oluşturur.

(Ek fıkra: 30/06/2004 - 5204 S.K./1.md) Kariyer basamaklarında yükselecekler değerlendirme puanlarına göre başarı sıralamasına alınır. Değerlendirmeye alınmak için sınav tam puanının en az % 60'ını almış olmak şartı aranır.

(Ek fıkra: 30/06/2004 - 5204 S.K./1.md) Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükseleceklerin gireceği sınav, (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.) sınava katılacaklarda aranacak en az çalışma süresi *, (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.) hizmet içi eğitim * veya lisansüstü eğitim nitelikleri, her bir değerlendirme ölçütüne ilişkin hususlar ve puan değerleri, (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.)alanında ya da eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans veya doktora

öğrenimini tamamlamış olanlardan uzman öğretmenlik veya başöğretmenlik için aranacak kıdem * , hizmet içi eğitim, etkinlikler (bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalar) ve sicil (iş başarımı) şartları ve puan değerleri, (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.) branşlar temelindeki uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sayıları * , yükselmeye ilişkin usul ve esaslar (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 21/05/2008 tarihli ve E. 2004/83, K. 2008/107 sayılı Kararı ile.) ile diğer hususlar * Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşleri alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. **

(Ek fıkra: 30/06/2004 - 5204 S.K./1.md) Toplam serbest öğretmen kadro sayısı içinde, başöğretmen oranı % 10, uzman öğretmen oranı % 20'dir. Bakanlar Kurulu bu oranları bir katına kadar yükseltmeye yetkilidir.

(1) Anayasa Mahkemesi'nin 21/5/2008 tarihli ve E.: 2004/83, K.: 2008/107 sayılı Kararı ile; bu maddeye 30/6/2004 tarihli ve 5204 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen bu fıkrada yer alan " ... hizmet içi eğitim, ..." ibaresi iptal edilmiş olup, İptal Kararının Resmi Gazete'de yayım tarihi olan 18/3/2009 tarihinden başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

II- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI "EĞİTİM YÜKSEK-OKULU" AÇMA YETKİSİ:

Madde 44 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/12 md.)

Öğretmenlik formasyonu veren ve öğretmen yetiştiren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim yüksekokulları, Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak, Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilirler.

III - ÖĞRETMENLERİN NİTELİKLERİ VE SEÇİMİ:

Madde 45 - Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca tespit olunur.

(Değişik fıkra: 16/06/1983 - 2842/13 md.) Öğretmenler, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarından ve bunlara denkliği kabul edilen yurtdışı yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından, Milli Eğitim Bakanlığınca seçilirler.

Yüksek öğrenimleri sırasında pedagojik formasyon kazanmamış olanların ihtiyaç duyulan alanlarda, öğretmenliğe atanmaları halinde bu gibilerin adaylık dönemi içinde yetiştirmeleri için Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

Hangi derece ve türdeki eğitim, öğretim, teftiş ve yönetim görevlerine, hangi seviye ve alanda öğrenim görmüş olanların ne gibi şartlarla seçilebilecekleri yönetmelikle düzenlenir.

IV - ÖĞRETMENLERİN BÖLGE HİZMETİ:

Madde 46 - Öğretmenlikte yurdun çeşitli bölgelerinde görev yapmak esastır.

Hizmet bölgeleri ve ihtiyaçlara göre bu bölgelerarası yer değiştirme esasları yönetmelikle düzenlenir.

V - UZMAN VE USTA ÖĞRETİCİLER:

Madde 47 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/14 md.)

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ve hizmet içi yetiştirme kurs, seminer ve konferanslarında uzman ve usta öğreticiler de geçici veya sürekli olarak görevlendirilebilir.

Öğretim tür ve seviyelerine göre uzman ve usta öğreticilerin seçimlerinde aranacak şartlar, görev ve yetkileri, yönetmeliklerle tespit edilir.

VI - ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ YETİŞTİRİLMESİ:

Madde 48 - Öğretmenlerin daha üst öğrenim görmelerini sağlamak üzere yaz ve akşam okulları açılır veya hizmet içinde yetiştirilmeleri maksadıyla kurslar ve seminerler düzenlenir.

Yaz ve akşam okulları öğretmen yetiştiren kurumlarca açılır; bunlara devam ederek yeterli krediyi dolduran öğretmenlere o kurumun belge veya diploması verilir.

Milli Eğitim Bakanlığınca açılan kurs ve seminerlere devam edenlerden başarı sağlayanlara belge verilir. Bu belgelerin, öğretmenlerin atama, yükselme ve nakillerinde ne ölçüde ve nasıl değerlendirileceği yönetmelikle düzenlenir.

VII - YURT İÇİ VE YURT DIŞI YETİŞME İMKANLARI:

Madde 49 - Yurt içinde ve dışında daha üst öğrenim yapmak veya bilgi, görgü ve ihtisaslarını arttırmak isteyen öğretmenlerin belli şartlarla, aylıklı veya aylıksız izinli sayılmaları sağlanır; bu şartlar, milli eğitimin ihtiyaçları göz önünde tutularak, hazırlanacak yönetmelikle belirtilir.

VIII - ÖĞRETMEN KONUTLARI:

Madde 50 - Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, özellikle mahrumiyet bölgelerinde görevli öğretmenlere konut sağlanır.

Konutlar okul binaları ile birlikte planlanır ve yapılır.

Eski eğitim kurumlarının konut ihtiyacı bir plana bağlanır ve bu konutların yapımı için, her yıl Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesine gerekli ödenek konur.

DÖRDÜNCÜ KISIM: OKUL BİNALARI VE TESİSLERİ

OKUL YAPILARI VE TAŐINMAZLARI (1)

Madde 51 - Her derece ve türdeki eğitim kurumlarına ait bina ve tesisler çevrenin ihtiyaçlarına ve uygulanacak programların özelliklerine göre Milli Eğitim Bakanlığınca planlanır ve yaptırılır.

Bu maksatla her yıl Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konur.

Arsa temini ile okul bina ve tesislerin yapım ve donatımında, Devletin azami imkanlarının kullanılması yanında vatandaşların her türlü yardımlarından da yararlanır ve yardımlar teşvik edilir ve değerlendirilir.

(Ek fıkra: 03/12/2003 - 5005 S.K./1. md.;Değişik fıkra: 24/07/2008-5793 S.K./3.mad) Milli Eğitim Bakanlığına tahsisli Hazine mülkiyetindeki taşınmazların Milli Eğitim Bakanlığı ile mutabık kalınarak tahsislerini kaldırmaya ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 46 ncı maddesine bağlı olmaksızın satışına Maliye Bakanı yetkilidir. Ayrıca bu taşınmazlardan Milli Eğitim Bakanlığınca uygun görülenler, Maliye Bakanlığı tarafından, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde özelleştirilmek üzere Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bildirilir. Bunun üzerine söz konusu taşınmazlar Özelleştirme Yüksek Kurulunca özelleştirme kapsam ve programına alınır. Özelleştirme uygulamasına ilişkin iş ve işlemler 4046 sayılı Kanuna göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülür. *(1) Bu madde başlığı "I-Okul yapıları:" iken, 3/12/2003 tarihli ve 5005 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.*

(Ek fıkra: 03/12/2003 - 5005 S.K./1. md.;Değişik fıkra: 24/07/2008-5793 S.K./3.mad) 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde taşınmazların özelleştirilmesi sonucu elde edilecek gelirler, özelleştirme giderleri düşüldükten sonra Hazineye aktarılır. Bu taşınmazların satışından elde edilen gelirleri, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan ihtiyaç duyulan yerlerde okul yapımı ve onarımı amacıyla kullanılmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Sermaye ödenekleri yılı yatırım programıyla ilişkilendirilir.

BEŞİNCİ KISIM : EĞİTİM ARAÇ VE GEREÇLERİ

I - KAPSAM:

Madde 52 - Eğitim araç ve gereçleri, eğitim kurumlarında kullanılacak ders kitapları ile öğretmen ve öğrencilere kaynak ve yardımcı olacak basılı eğitim malzemesini, milli eğitimin genel amaçlarının gerçekleştirilmesine yararlı olacak diğer eserleri ve eğitim araç ve gereçlerini kapsar.

II - GÖREV:

Madde 53 - Milli Eğitim Bakanlığı, kendisine bağlı eğitim kurumlarının eğitim araç ve gereçlerini, gelişen eğitim teknolojisine ve program ve metotlara uygun olarak sağlamak, geliştirmek, yenileştirmek, standartlaştırmak, kullanılma süresini ve telif haklarını ve ders kitabı fiyatlarını tespit etmek, paralı veya parasız olarak ilgililerin yararlanmasına sunmakla görevlidir.

III - GÖREVİN YERİNE GETİRİLMESİ:

Madde 54 - Milli Eğitim Bakanlığı eğitim araç ve gereçlerini,

1. Hazırlamak, imal etmek ve satın almak;

2. Kişilere veya kuracağı komisyonlara veya yarışmalar düzenleyerek hazırlatmak;

3. Özel kesimce hazırlananlar veya imal edilenler arasından seçmek veya tavsiye etmek suretiyle 53 üncü maddede belirtilen görevini yerine getirir.

IV - OKULLARDA OKUTULACAK KİTAPLARIN TESPİTİ VE ÜCRET ÖDENMESİ:

Madde 55 - (Değişik madde: 03/12/2003 - 5005 S.K./2. md.) *1*

(İptal fıkra: Anayasa Mah.nin 15/05/2008 tarihli ve E. 2004/1, K. 2008/106 sayılı Kararı ile.) *

Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak veya hazırlatılacak kitaplar ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlama, inceleme ve redaksiyonunda görevlendirilenlere ücret ödenir.

Ders kitaplarına ilişkin yarışmalarda derece alanlara verilecek ödülün ödeme, usul ve esasları ile miktarı yönetmelikle belirlenir.

Özel kesimce hazırlanan ve okullarda ders kitabı olarak okutulmak üzere Milli Eğitim Bakanlığına gönderilen eserler ücret karşılığı incelenir.

Ders kitaplarının kabulü, uygunluk süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar; inceleme işlemleri ve alınacak inceleme ücreti miktarı; Milli Eğitim Bakanlığınca incelettirilecek eserler için ödenecek ücret miktarı; ders kitaplarının hazırlanması ve incelenmesinde aranacak kriterler ile ders kitabı üreten yayın evlerinde aranacak kriterler; ders kitabı dışındaki diğer kitap ve eğitim araçlarının kullanımı ve bunlardan hangileri için inceleme ücreti alınacağı ve ödeneceği ile ilgili esas ve usuller Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM: EĞİTİM VE ÖĞRETİM ALANINDAKİ GÖREV VE SORUMLULUK

I - YÜRÜTME, GÖZETİM VE DENETİM:

Madde 56 - Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur.

II - YASAKLIK:

Madde 57 - Askeri maksatlarla açılacak okullar hariç, bu kanun hükümlerine aykırı hiç bir eğitim faaliyetinde bulunulamaz.

III - OKUL AÇMA YETKİSİ:

Madde 58 - (Değişik madde: 16/06/1983 - 2842/16 md.)

Türkiye’de ilköğretim okulu, lise veya dengi okullar, Milli Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın açılmaz.

Milli Eğitim Bakanlığı veya diğer bir bakanlık tarafından açılmış veya açılacak okullar (Askeri liseler dâhil) ile özel okulların derecelerinin tayini, Milli Eğitim Bakanlığına aittir.

Askeri eğitim kurumlarının dereceleri, Milli Savunma Bakanlığı ile birlikte tespit edilir.

Diğer bakanlıklara bağlı lise ve dengi okulların program ve yönetmelikleri, ilgili bakanlıkla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından birlikte yapılır ve Milli Eğitim Bakanlığınca onanır.

Diğer bakanlıklara bağlı okullar, Milli Eğitim Bakanlığının gözetim ve denetimine tabidir. Gözetim ve denetim sonunda uygun eğitim ortamı ve niteliği taşımayan kurumların denkliği usulüne uygun şekilde Milli Eğitim Bakanlığınca iptal edilir. Buna ait esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenir.

IV - YURT DIŞI EĞİTİM:

Madde 59 - Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğrenim ve ihtisas görmeleri ile ilgili Devlet hizmetlerinin düzenlenmesinden (askeri öğrenciler hariç), Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur.

YEDİNCİ KISIM: SON HÜKÜMLER

I - KENAR BAŞLIKLARI:

Madde 60 - Bu kanunun madde kenar başlıkları, sadece ilgili oldukları maddelerin konusunu ve maddeler arasındaki sıralama ve bağlantıyı göstermekte olup kanun metnine dahil değildir.

II- KALDIRILAN HÜKÜMLER:

Madde 61 - 1340 tarih ve 439 sayılı Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun 3 üncü maddesi, 22/03/1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatına dair Kanunun 3 ve 4 üncü maddeleri, 06/06/1949 tarih ve 5429 sayılı Milli Eğitim Bakanlığınca bağlı okullarda okutturulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Kanun, 05/01/1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 69 uncu maddesi ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri, bu kanunun yayımı tarihinde, yürürlükten kalkar.

III- YÖNETMELİKLER:

Madde 62 - Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler, Kanunda belirtilen genel amaç ve temel ilkelere uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığınca, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

EK VE GEÇİCİ MADDELER:

Ek Madde 1 - (Ek madde: 16/06/1983 - 2842/17 md.)

14/06/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda geçen "temel eğitim" terimi "ilköğretim" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yüksek öğrenim kurumlarında öğrenci bulunanlar hakkında 38 inci madde hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 2 - (Ek madde: 16/06/1983 - 2842/18 md; Mülga madde: 16/08/1997-4306/9 md.)

Geçici Madde 3 - (Değişik madde: 30/03/2012-6287 S.K./11.md.)

Zorunlu ortaöğretim 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanır. Bakanlar Kurulu uygulamayı bir eğitim-öğretim yılı ertelemeye yetkilidir.

Geçici Madde 4 - (Değişik:14/03/2014-28941 RG) Bu maddenin yayımı tarihinden önce, uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik unvanlarını mahkeme kararıyla elde edenlerin, mahkeme kararının aleyhlerine kesinleşmesi hâlinde bu kişilere unvanlarının iptal edildiği tarihten önce yapılan ödemeler geri alınmaz.

43 üncü maddeye bu Kanunla eklenen beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri, bu Kanunun yayımı tarihinden sonra aday öğretmen olarak göreve başlayanlar hakkında uygulanır.

IV- YÜRÜRLÜK:

Madde 63 - Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

V- YÜRÜTME:

Madde 64 - Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

5- ATATÜRK İLKE VE İNKILÂPLARI(*)

ATATÜRKÇÜLÜK İLKELERİ

Atatürkçülük, Türkiye'nin gerçeklerinden doğmuş bir düşünce sistemidir. Türk milletinin iradesiyle oluşmuş, tarihi bir gelişmenin ürünüdür. Atatürkçülük, her şeyden önce millete haklarını tanıma ve tanıtmadır; millet egemenliğinin ifadesidir. Atatürkçülük bir kurtuluştur, milletçe bağımsızlığa kavuşmadır.

Atatürkçülük, çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine ulaşmadır, batılaşmadır; bir diğer anlamda da modernleşmedir; hür düşünceyi temsil eder, hürriyet ve demokrasi anlayışıdır.

Atatürkçülük, modern bir toplum hayatı yaşama demektir; laik bir düzen kurma, müsbet bilim zihniyetiyle devleti yönetmedir. Bu iki anlamıyla Atatürkçülük, Türk toplumuna uygun sosyal ve siyasal kurumları kurma ve modern toplum olma demektir.

Atatürkçülük ilkelerini "Temel İlkeler" ve "Bütünleyici İlkeler" olmak üzere iki grupta değerlendirmekteyiz. "Temel İlkeler" : Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik ve İnkılâpçılıktır. "Bütünleyici İlkeler" : Milli Egemenlik, Milli Bağımsızlık, Milli Birlik ve Beraberlik, "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh", Çağdaşlaşma, Bilimsellik ve Akılcılık, İnsan ve İnsanlık Sevgisidir.

ATATÜRK'ÜN İFADESİYLE İLKELERİNİN TANIMI

I.TEMEL İLKELER

1. Cumhuriyetçilik:

Türk milletinin karakter ve âdetlerine en uygun olan idare, Cumhuriyet idaresidir. (1924)

Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi sistemiyle devlet şekli demektir. (1933)

Cumhuriyet, yüksek ahlâkî değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir.... (1925)

Bugünkü hükümetimiz, devlet teşkilâtımız doğrudan doğruya milletin kendi kendine, kendiliğinden yaptığı bir devlet ve hükümet teşkilâtıdır ki, onun adı Cumhuriyet'tir. Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millet ve millet hükümettir. (1925)

2. Milliyetçilik:

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkına Türk Milleti denir. (1930)
Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı hep bir soyun evlâtları ve hep aynı cevherin damarlarıdır. (1923)

Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk toplumdur. Bu toplumun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa, o topluma dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur. (1923)

Biz öyle milliyetçileriz ki, bizimle işbirliği yapan bütün milletlere saygı duyarız. Onların milliyetlerinin bütün gereklerini tanırız. Bizim milliyetperverliğimiz her halde bencil ve gururlu bir milliyetperverlik değildir. (1920)

3. Halkçılık:

İç siyasetimizde ilkemiz olan halkçılık, yani milletin bizzat kendi geleceğine sahip olması esası Anayasamız ile tespit edilmiştir. (1921)

Halkçılık, toplum düzenini çalışmaya, hukuka dayandırmak isteyen bir toplum sistemidir. (1921)

Türkiye Cumhuriyeti halkını ayrı ayrı sınıflardan oluşmuş değil fakat kişisel ve sosyal hayat için işbölümü itibariyle çeşitli mesleklere ayrılmış bir toplum olarak görmek esas prensiplerimizdendir. (1923)

4. Devletçilik:

Devletçiliğin bizce anlamı şudur: Kişilerin özel teşebbüslerini ve şahsî faaliyetlerini esas tutmak; fakat büyük bir milletin ihtiyaçlarını ve çok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak, memleket ekonomisini devletin eline almak. (1936)

Prensip olarak, devlet ferdin yerine geçmemelidir. Fakat ferdin gelişmesi için genel şartları göz önünde bulundurmalıdır. (1930)

Kesin zaruret olmadıkça, piyasalara karışılmaz; bununla beraber, hiçbir piyasa da başıboş değildir. (1937)

5. Lâiklik:

Lâiklik, yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Bütün yurttaşların vicdan, ibadet ve din hürriyeti de demektir. (1930)

Lâiklik, asla dinsizlik olmadığı gibi, sahte dindarlık ve büyücülükle mücadele kapısını açtığı için, gerçek dindarlığın gelişmesi imkânını temin etmiştir. (1930)

Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz. Biz sadece din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kasıt ve fiile dayanan tutucu hareketlerden sakınıyoruz. (1926)

6. İnkılâpçılık (Devrimcilik):

Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılâpların, (devrimlerin) ganesi Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş ve bütün anlam ve görüşleriyle uygar bir toplum haline ulaştırmaktır. (1925)

Biz büyük bir inkılâp yaptık. Memleketi bir çağdan alıp yeni bir çağa götürdük. (1925)

II. BÜTÜNLEYİCİ İLKELER:

1. Millî Egemenlik:

Yeni Türkiye devletinin yapısının ruhu millî egemenliktir. Milletın kayıtsız şartsız egemenliğidir. Toplumda en yüksek hürriyetin, en yüksek eşitlik ve adaletin sağlanması, istikrarı ve korunması ancak ve ancak tam ve kesin anlamıyla millî egemenliği sağlamış bulunması ile devamlılık kazanır. Bundan dolayı; hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de dayanak noktası millî egemenliktir. (1923)

2. Millî Bağımsızlık:

Tam bağımsızlık denildiği zaman, elbette siyasî, malî, İktisadî, adlî, askerî, kültürel ve benzeri her hususta tam bağımsızlık ve tam seferberlik demektir. Bu saydıklarımın herhangi birinde bağımsızlıktan mahrumiyet, millet ve memleketin gerçek anlamıyla bütün bağımsızlığından mahrumiyeti demektir. (1921)

Türkiye devletinin bağımsızlığı mukaddestir. O, ebediyen sağlanmış ve korunmuş olmalıdır. (1923)

3. Millî Birlik ve Beraberlik:

Millet ve biz yok, birlik halinde millet var. Biz ve millet ayrı ayrı şeyler değiliz. (1919)

Biz millî varlığın temelini, millî şuurda ve millî birlikte görmekteyiz. (1936)

Toplu bir milleti istilâ etmek, daima dağınık bir milleti istilâ etmek gibi kolay değildir. (1919)

4. Yurtta Sulh (Barış) Cihanda Sulh:

Yurtta sulh, cihanda sulh için çalışıyoruz. (1931)

Türkiye Cumhuriyeti'nin en esaslı prensiplerinden biri olan yurtta sulh, cihanda sulh gayesi, insaniyetin ve medeniyetin refah ve terakkisinde en esaslı âmil olsa gerektir. (1933)

Sulh, milletleri refah ve saadete eriştiren en iyi yoldur. (1938)

5. Çağdaşlaşma:

Milletimizi en kısa yoldan medeniyetin nimetlerine kavuşturmaya, mesut ve müreffeh kılmaya çalışacağız ve bunu yapmaya mecburuz. (1925)

Biz Batı medeniyetini bir taklitçilik yapalım diye almıyoruz. Onda iyi olarak gördüklerimizi, kendi bünyemize uygun bulduğumuz için, dünya medeniyet seviyesi içinde benimsiyoruz. (1926)

6. Bilimsellik ve Akılcılık:

a) Bilimsellik: Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için en gerçek yol gösterici bilimdir, fendir. (1924)

Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet bilimdir. (1933)

b) Akılcılık: Bizim; akıl, mantık, zekâ ile hareket etmek en belirgin özelliğimizdir. (1925)

Bu dünyada her şey insan kafasından çıkar. (1926)

7. İnsan ve İnsanlık Sevgisi:

İnsanları mesut edeceğim diye onları birbirine boğazlatmak insanlıktan uzak ve son derece üzülecek bir sistemdir. İnsanları mesut edecek yegâne vasıta, onları birbirlerine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını temine yarayan hareket ve enerjidir. (1931)

Biz kimsenin düşmanı değiliz. Yalnız insanlığın düşmanı olanların düşmanıyız. (1936)

ATATÜRK İNKILÂPLARI

Atatürk İnkılâpları bir diriliş ve yenilik hareketidir. Milli bağımsızlık ve milli egemenlik mücadelesidir.

Türkiye'yi gerçek anlamda Modern bir devlet ve toplum hayatına ulaştıran bu devrimler, diğer devrimlerde rastlanmayan kökten ve esaslı değişiklikleri başarmıştır.

Atatürk İnkılâpları sadece bir iktidar değişikliği, bir sınıf savaşı, sosyal bakımdan belirli alanlarda basit bir değişiklik değil, bir milletin kaderinin, alinyasının değişikliğidir. Sosyal bünyede kökten, esaslı ve sürekli bir değişikliktir.

Sosyal alanda yapılan inkılâplar:

- Takvim, saat ve ölçülerde yapılan değişiklikler,
- Sağlık alanında yapılan düzenlemeler,
- Şapka kanunu,
- Türk kadınına verilen haklar,
- Kılık kıyafette değişiklik,
- Tekke ve zaviyelerin kapatılması
- Soyadı Kanunu.

Siyasal alanda yapılan inkılâplar:

- 1924 anayasasının kabul edilmesi,
- Cumhuriyetin ilanı,
- Saltanatın kaldırılması,
- Halifeliğin kaldırılması,
- Çok partili hayata geçiş denemeleri

Eğitim alanında yapılan inkılâplar:

- Güzel sanatlarda yapılan yenilikler,
- Türk Dil ve Tarih Kurumlarının kurulması,
- Üniversite reformları
- Öğretimin birleştirilmesi,
- Millet mekteplerinin açılması,
- Harf devrimi,
- Medreselerin kapatılmasıdır.
- Halkevleri,
- Müzecilik.

Hukuk alanında yapılan inkılâplar:

- Türk ceza kanunu,
- Mecellenin kaldırılması,
- Şeriyye mahkemelerinin kapatılması,
- Teşkilatı Esasiye Kanunu,
- Yeni anayasanın kabulü,
- Medeni kanununun kabulü

Ekonomik alanda yapılan inkılâplar:

- 1.ve 2. kalkınma planlarının yapılması,
- Ticaret ve sanayi odalarının kurulması,
- Örnek teşkil edecek çiftliklerin kurulması,
- Aşar vergisinin kaldırılması,
- İzmir iktisat Kongresi,
- Çiftçinin özendirilmesi ile ilgili çalışmalar,
- Tarım kredi kooperatiflerinin kurulması,
- Kabotaj kanunu,
- Sanayi Teşvik Kanunu'nun kabul edilmesi.

(*) *Kurtuluş, Kuruluş, Cumhuriyet; TC.Kültür Bakanlığı;1999*

6- EĞİTİMLE İLGİLİ KANUNLAR

KANUN NO:	KANUN'UN ADI:	R.G.YAYIMI:
430	Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği)	6.03.1924-63
1739	Millî Eğitim Temel Kanunu	24.06.1973-14574
842	İlk Mektep Muallimleri Ve Muavinleri Hakkında Kanun	2.06.1926-388
1117	Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kanunu	7.07.1927-627
3704	Köy Eğitim Kurslarıyla Köy Öğretmen Okullarının İdaresine Dair Kanun	19.01.1942-5308
3803	Köy Enstitüleri Kanunu	22.04.1940-4491
4274	Köy Okulları Ve Enstitüleri Teşkilat Kanunu	25.06.1942-5141
6234	Köy Enstitüleri İle İlköğretim Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun	4.02.1954-8625
5822	Sağır, Dilsiz Ve Körler Müessesesinin Millî Eğitim Bakanlığına Devrine Dair Kanun	9.08.1951-7880
222	İlköğretim Ve Eğitim Kanunu	12.01.1961-10705
4306	Zorunlu Eğitimin (İlköğretimin) 8 Yıla Çıkarılması Uygulanması İçin Yaptırımlar Getiren Yasa	18.8.1997-23084
439	Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu	7.04.1924-60
5580	Özel Öğretim Kurumları Kanunu	14.02.2007-26434
3423	Maarif Vekâletine Bağlı Ertik Okulları Mütedavil (Döner) Sermayesi Hakkında Kanun	14.06.1938-3933

3122	Öğretici Ve Teknik Filmler Hakkında Kanun	18.02.1937-3537
2089	Çırak, Kalfa Ve Ustalık Kanunu	5.07.1977-15987
3308	Çıraklık Ve Meslek Eğitimi Kanunu	5.06.1986-19139
5544	Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu	7.10.2006-26312
5763	İş Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (İstihdam Paketi Hakkında Kanun)	26.05.2008-26887
4702	Sayı Kanunla; 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu 3308 Sayılı Çıraklık Ve Meslek Eğitimi Kanunu 3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun 4306 Sayılı Sekiz Yıllık Eğitim Kanunu İle 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapan Çerçeve Niteliğindeki Kanun	10.07.2001-24458
789	Maarif Teşkilatına Dair Kanun	22.03.1926-338
2287	Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı Ve Vazifeleri Hakkında Kanun	4.02.1954-8625
3797	Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun	12.05.1992-21226
652	(KHK) Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname	14.09.2011-28054

7- 1-5 KASIM 2010 TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN

18. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI KARARLARI

Türk Millî Eğitim Sisteminin geliştirilmesi ve kalitesinin artırılması amacıyla, toplumun her kesiminin temsilcilerinin katılımıyla, 1-5 Kasım 2010 tarihinde toplanan 18. Milli Eğitim Şûrası kararları, çok değerli eğitim yöneticisi ve öğretmenlerimizin bilgilerine sunulmuştur.

ÖĞRETMENİN YETİŞTİRİLMESİ, İSTİHDAMI VE MESLEKİ GELİŞİMİ

1. 2023 Vizyonu esas alınarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulu arasındaki koordinasyon geliştirilmeli, orta ve uzun vadede öğretmen ihtiyacı planlanmalı ve ihtiyaç doğrultusunda öğretmen yetiştirilmelidir.

2. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacının karşılanabilmesi için, yeni kurulan turizm fakültesi, sanat ve tasarım fakültesi ile teknoloji fakültesi öğrencileri ile çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin YÖK'ün belirlediği kriterler çerçevesinde pedagojik formasyon eğitimi almaları sağlanmalı, çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmen ihtiyacı için sağlık bilimleri fakülteleri bünyesinde bir bölüm açılmalı, bu fakülteler dışında kalan alanlarda, öğretmen ihtiyacı eğitim fakülteleri tarafından karşılanmalıdır.

3. Eğitim fakültesi dışında formasyon eğitimi veren fakültelerde, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yanında, genel kültür ve alan dersleri de amaca uygun olarak geliştirilmelidir.

4. Öğretmen yetiştirilmesi üniversite bazında ele alınmalı, öğretmenlik veya eğitim üniversitesi kurulmalıdır.

5. Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki son sınıf öğrencilerinin, yaparak yaşayarak deneyim kazanmaları için okullarda alan uygulama eğitimlerini, öğretim elemanları ve öğretmenlerin rehberliğinde, aday öğretmenlik uygulaması şeklinde öğretim yılı boyunca yapmaları sağlanmalıdır.

6. Öğretmen yetiştirme sisteminin geliştirilmesi açısından önemli bir çalışma grubu olan Öğretmen Yetiştirme Türk Millî Komitesi; yeniden yapılandırılmalı, güçlendirilmeli, kimlerden oluşacağı, yetki ve sorumlulukları ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmalı ve YÖK ile MEB'den bağımsız karar alabilen bir kurul haline getirilmelidir.

7. Anadolu öğretmen lisesi mezunlarının eğitim fakültelerine öncelikli tercihleri arasında yer vermeleri için özendirici tedbirler alınmalı ve bu okulların dersleri, eğitim fakültelerine kaynaklık edecek biçimde yeniden düzenlenmelidir.

8. Öğretmen alımında uygulanan sınavlarda, adaylara öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür alanları yanında mezun oldukları özel alanlara ilişkin sorular da sorulmalıdır.

9. Öğretmenlerin gelir düzeyi ve statülerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalara hız verilmeli; öğretmen istihdamında kadrolu, sözleşmeli, ücretli, vekil öğretmenlik gibi farklı uygulamalar kaldırılarak tüm öğretmenlerin kadrolu olarak istihdamı sağlanmalı; mevcut sözleşmeli öğretmenler kadroya geçirilmeli; başarılı öğretmenler ödüllendirilmeli ayrıca zorunlu hizmet bölgelerinde çalışanlara "zorunlu bölge hizmet tazminatı" ödenmelidir.

10. Öğretmenlerin okulda kalma süreleri özendirici tedbirlerle artırılmalıdır.

11. Öğretmenliğin bir ihtisas mesleği olduğu gerçeğinden hareketle, uzaktan veya açık öğretim yoluyla okul öncesi öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği vb. alanlarda öğretmen yetiştirilmesine izin verilmemelidir.

12. Öğretmen niteliğinin artırılması amacıyla, öğretim üyesi ve alt yapısı yeterli olmayan üniversitelerde öğretmen yetiştiren kurumlar açılmamalı, üniversitelerde öğretmenlik meslek bilgisi öğretim elemanı yetiştirilmesine ağırlık verilmeli, mevcut kurumlar öğretmenlik meslek bilgisi ile alan öğretim üyesi ve altyapı olanakları açısından desteklenmelidir.

13. Özel eğitim, psikolojik danışma ve rehberlik ile okul öncesi öğretmenliği alanlarında öğretmen açığının kapatılamaması nedeniyle üniversitelerin öğretim elemanı yetiştirme çalışmalarına ağırlık verilmeli ve bu bağlamda 1416 sayılı Kanun kapsamında bu alanlardan yurt dışına öğrenci gönderilmesine özen gösterilmelidir.

14. Ortaöğretim alan öğretmeni ihtiyacı, öncelikle eğitim fakültesi ortaöğretim alan öğretmenliği programları mezunlarından karşılanmalı ve bu programların 5 yıllık öğretim süresi 4 yıla indirilmelidir.

15. Öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğrencilerin öğretmen yeterliliklerini ve özellikle iletişim becerilerini kazanmış olarak mezun olmaları sağlanmalıdır.

16. Fakültelerde yetiştirilen öğretmenler arasında niteliksel açıdan farklılıkların olması nedeniyle öğretmen yetiştiren kurumlarda ara verilen akreditasyon çalışmaları yeniden başlatılmalıdır.

17. Öğretmen yetiştiren kurumlarda yetiştirilecek öğretmen adaylarının niteliğinin artırılması amacıyla öğretim üyelerinin zorunlu ve ek ders saatleri yeniden düzenlenmeli ve ders yükleri azaltılmalıdır.

18. Öğretmenlik mesleğinin yıpratıcı bir meslek olması nedeni ile bazı meslek gruplarında olduğu gibi yasalarca belirlenecek ölçülerde özel eğitim öğretmenleri başta olmak üzere tüm öğretmenlere meslek güclüğü zammı verilmeli, bazı özendirici önlemler alınarak öğretmenlerin istemeleri hâlinde erken emeklilikleri sağlanmalıdır.

19. Halen birçok özel ilköğretim okulunda olduğu gibi resmî ilköğretim okullarında da 1, 2 ve 3. sınıflarda uzmanlaşmış bir sınıf öğretmeni ile 4 ve 5. sınıflarda da branş öğretmenlerinin dersleri yürütmesi ve 2023 perspektifi çerçevesinde, temel eğitim birinci kademedeki her sınıf için sınıf öğretmenlerinin branşlaşmaları sağlanmalıdır.

20. Beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar derslerine, okul öncesi eğitimden itibaren branş öğretmenleri girecek şekilde düzenlemeler yapılmalı, öğretmen istihdamına yönelik tedbirler alınmalıdır.

21. Öğretmen dağılımında, bölgeler ve köy-kent arasındaki dengesizlikleri gidermek amacıyla özendirici çalışmalar yapılmalıdır.

22. Eğitimde niteliğin artırılması amacıyla özel okullar teşvik edilerek sayıları artırılmalı, teşvik kapsamında çocuklarını özel okullara gönderen ailelere resmî okullardaki bir öğrenci maliyetinin yarısı kadar destek verilmeli ve bu yolla devletin eğitim harcamaları azaltılmalıdır.

23. İl/ilçe millî eğitim müdürlüklerinde çalışan yönetici ve eğitim müfettişleri 5 yıllık çalışma süresi baz alınarak rotasyona tabi tutulmalıdır.

24. Bilim ve sanat merkezlerine atanacak öğretmenler ile özel eğitim gerektiren öğrencilerin yetiştirilmesinde görev alacak öğretmenler, özel eğitim ve üstün zekâlılar stratejileri konusunda yeterli düzeyde eğitimden geçirilmeli ve bu eğitim, eğitim bilimleri ile özel eğitim bölümü öğretmen elemanları tarafından verilmelidir.

25. Öğretmen atamaları, zorunlu durumlar dışında yılda bir kez eğitim-öğretim dönemi sonunda yapılmalı, bu bağlamda emeklilik işlemleri atama döneminden önce tamamlanarak atama dönemine kadar boş kadrolar net bir şekilde belirlenmeli ve işlemler standartlaştırılmalıdır.

26. Aday öğretmenler, tek başlarına derse girmemeli ve bir okula tek olarak atanmamalıdır.

27. Öğretmen ve yöneticilerin ekonomik durumlarının iyileştirilmesi amacıyla her yıl kasım ayında bir maaş tutarında ikramiye verilmeli, ek ders ücretleri 12 TL'ye çıkarılmalı, görev aldığı projeler için ek ders ücreti tahakkuk ettirilmeli, yöneticilere ek ders ücreti yerine makam tazminatı ödenmeli ve ek ders ücretinin maaşlara yansıtılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

28. Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumlarındaki eğitim faaliyetleri Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılarak düzenlenmeli, eğitim fakültelerinde bu kurumların ihtiyaçlarına cevap verebilecek derslerin müfredata eklenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

29. Eğitim-öğretim yılı başında ve sonunda yapılan mesleki çalışmalar iyi bir planlama ile etkin bir şekilde değerlendirilmeli, öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanarak internet üzerinden interaktif yöntemlerle hizmet içi eğitim almaları sağlanmalı ve öğretmenlerin kendi gelişimlerinden sorumlu olacakları okul temelli bir sistem geliştirilmelidir.

30. Hizmet içi eğitim programlarında ders verecek personel, en az yüksek lisans düzeyinde eğitim almış olmalı, ancak mesleki ve teknik eğitimde verilecek kurslarda usta öğretici ve uzmanlardan da yararlanılmalıdır.

31. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetleri ile kongre, seminer, konferans vb. bilimsel etkinlikler sonucunda almış oldukları belgelerin; kariyer basamaklarının belirlenmesinde, öğretmen yeterlikleri ile performans değerlendirme ve ücretlendirmede esas alınmasına ilişkin gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

32. Okul yöneticilerinin atamasında, lisansüstü eğitim görme esas alınmalı, mevcut yönetici ve öğretmenlerin kişisel gelişimleri açısından üniversiteler ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında gerekli koordinasyonla uzaktan veya örgün eğitim yoluyla yüksek lisans ve doktora eğitimi almaları sağlanmalı, bu bağlamda verilecek izinler yasal bir düzenlemeyle güvence altına alınmalı, bu öğretmenlerin maaşlarında belirli oranda artış sağlanmalı, yüksek lisans derecesine sahip olanlara uzman öğretmenlik, doktora derecesine sahip olanlara başöğretmenlik unvanı verilmelidir.

33. Öğretmenlerin değişen ve gelişen bilgi teknolojilerini takip edebilmeleri için gerekli tedbirler alınmalı, ihtiyaç analizine dayalı olarak il/ilçe/okul bazında hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenmeli, ayrıca birleştirilmiş sınıf okutacak öğretmenlerin "birleştirilmiş sınıf öğretimi ve yönetimi" konusunda hizmet içi eğitim almaları sağlanmalıdır.

34. Millî Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı; görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim hizmeti sunduğu hedef kitlenin büyüklüğü dikkate alınarak yapı ve statü itibarıyla daha güçlü bir konuma getirilmelidir.

EĞİTİM ORTAMLARI, KURUM KÜLTÜRÜ VE OKUL LİDERLİĞİ

1. Eğitim ortamları öğrencinin gelişim dönemi göz önünde bulundurularak öğrenme kuramları, güncel ve etkinliği bilimsel verilerle desteklenen yaklaşımlara göre hazırlanan programlar baz alınarak paydaşların iş birliği içinde çalışabilecekleri şekilde düzenlenmelidir.

2. Eğitim ortamlarının etkili olarak düzenlenmesinde psikoloji, biyoloji, ekoloji, mühendislik, mimarlık, teknoloji ve ekonomi gibi bilimlerden de yararlanılmalıdır.

3. Etkili öğrenmenin sağlanması için formal öğrenme alanları informal öğrenmeyi destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.

4. Öğrencilerin bilişsel becerilerinin yanında duyuşsal becerilerini de harekete geçirmek için okullar cazibe merkezi hâline getirilmelidir.

5. Eğitim ortamları, dünyada ve Türkiye’de kabul gören “hayat boyu öğrenme stratejisi” dikkate alınarak tasarlanmalıdır.

6. Sosyal ve sportif etkinlikler için uygun koşullar hazırlanmalı, eğitim ortam ve programları, öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir.

7. Güncel ve etkinliği bilimsel verilerle desteklenen yaklaşımlara göre öğretim materyallerinin hazırlanmasına ağırlık verilmeli, bu kapsamda öğretmenlere materyal geliştirme ve sınıflara uyarlama ile ilgili yeterlikler kazandırılmalıdır.

8. Öğrencilerin, çalışmalarından örnekler saklayacağı, sonraki sınıflara taşıyacağı bir e-portfolyo sistemi oluşturulmalı, okulda ve sınıfta çalışmalarını sergileyecekleri köşelere yer verilmeli; öğrenciler bu konuda özendirilmelidir.

9. Her dersin öğretmenine; kendi dersliğini düzenleme, sürekli kullanılacak araç-gereci bulundurma, koruma, daha fazla araç-gereç kullanma görev ve sorumluluğu verilerek sınıfların etkin kullanımına katkı sağlanmalı; branş derslikleri uygulaması yaygınlaştırılmalıdır.

10. Okullarda uygulanan ders programları ile fiziki düzenlemeler “okulu yaşam alanı hâline getirecek biçim” de yeniden ele alınmalıdır.

11. Eğitim ortamları derslik sistemine uygun hâle getirilmeli, okul koridor veya alanlarında, öğrencilerin eşyalarını koyacakları bölümler oluşturulmalıdır.

12. Bağımsız anaokullarının sayısı artırılarak anasınıfları kaldırılmalı veya ilköğretim okullarında anasınıfının kullanım alanları ve diğer bölümler bu yaş grubu özelliklerine göre düzenlenmelidir.

13. Öğrencilerin beslenme ihtiyaçlarının karşılandığı yiyecek ve içecek hizmeti veren ortamların sağlık ve hijyen şartları iyileştirilmeli ve standartları geliştirilmelidir.

14. Okullar yapılırken daha verimli kullanılabilmesi için kullanıcıların fikirleri mutlaka alınmalı; akademik, sosyal ve kültürel alt yapısı olmayan binalar okul olarak açılmamalı, illerdeki her eğitim bölgesinde bölge okullarının ortak kullanımına elverişli en az birer adet spor salonu, yüzme havuzu, tiyatro, gösteri ve etkinlik salonu inşa edilmelidir.

15. Okul binaları için geliştirilen tip projeler, bölgesel şartlara ve ihtiyaçlara uygun olarak tasarlanmalı; Türk mimari sanatının özelliklerini yansıtmalı. Estetik yönden çeşitli motiflerle süslenmiş mimari tasarımlarla öğrencilerde millî kimliğin oluşumuna katkı sağlanmalıdır.

16. Okul binalarının tasarlanmasında teknolojik ve bilişim altyapı göz önünde bulundurulmalı, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında atölyeler modüler sisteme uygun hâle getirilmelidir.

17. Sınıflarda klasik sıra düzeninden esnek ve modüler bir yerleşim düzenine geçilmelidir.

18. Okul ve pansiyonlarda aile ortamının sıcaklık ve rahatlığını hissettirecek ortamlar oluşturulmalıdır.

19. Pansiyonlu okulların personel norm kadro durumları ihtiyaca uygun düzenlenmelidir.

20. Bilim ve sanat merkezleri, ortaöğretim düzeyinde de yaygınlaştırılmalı, bilimin yanında sanatta da üstün yetenekli öğrencilere hitap edecek şekilde düzenlenmeli, bu okullara özgü tip projeli binalar yapılmalı, araştırma ve bilimsel proje çalışmalarının yapılacağı eğitim ortamları ve donanımları üst düzeye getirilmelidir.

21. Okul binaları ihalesine okulların donanımları dâhil edilmeli, kurucu müdürlerin malzeme temininde zorluklarla karşılaşmalarının önüne geçilmelidir.

22. Kurumsallaşma, bir kurumun ortak kültürünün oluşması süreci olup bu konuda en önemli etmenlerden biri de okul yöneticileridir. Bu nedenle okulda güven, karşılıklı saygı, sevgi, hoşgörü, başarı gibi de-

ğerlere dayalı okul kültürünün oluşmasında liderlik rolünü üstlenebileceklerin yönetici olarak atanmaları hususunda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

23. Okulların, kendine özgü bir kimlik, hafıza, aidiyet duygusu ve güçlü okul kültürü geliştirebilmeleri için geniş katılımlı özel günler, haftalar gibi etkinlikler düzenlenerek ortak kültürel değerlerin güçlendirilmesi sağlanmalıdır.

24. Güçlü okul kültürleri geliştirebilmek için okullara özgü logo, amblem, rozet, marş, kahraman, hikaye, gazete, tablo, slogan vb. semboller oluşturularak okulların ortak kültürel değerlerini güçlendirmeleri desteklenmelidir.

25. Okullarda kültürel yönden ortak kültür çevresinde bütünleşmenin sağlanması için okul müdürlerinin kültürel liderlikle ilgili yeterliliklere sahip olmaları sağlanmalıdır.

26. Güçlü okul kültürlerinin oluşturulup sürdürülebilmesi için okullarda öğretmen ve yöneticilerin uzun süreli istihdamını sağlamaya dönük tedbirler alınmalıdır.

27. Okulda temel insani, ahlaki, sosyal, kültürel ve demokratik değerleri geliştirmeye dönük uygulamalara ağırlık verilmeli, demokratik bir okul kültürü ve sınıf atmosferi oluşturmak için öğretmen ve öğrencilerde kültürel farklılıklara karşı duyarlılık geliştirilmelidir.

28. Okulda, gerek öğrenciler gerekse öğretmenler için kurumsal sosyalleşme kapsamında kurum kültürünün içselleştirilmesine yönelik uygulamalara yer verilmelidir.

29. Ulusal ve resmî bayram törenleri ile belirli gün ve haftalarda yapılacak toplantılar ve kutlamalar; toplumda bütünleşme, paylaşma, denetim ve kontrol mekanizmaları olup yönetimlerce bu faaliyetler şenlik ve festival şeklinde kutlanmalı, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının desteği sağlanmalıdır. Bu faaliyetler kültürü etkilemeyi ve yeni değerlerden etkilenmeyi, ortak duygu ve değerlerin devamlılığını sağlayacak, ancak öğrencilerin derslerinden uzun süre ayrı kalmayacakları şekilde düzenlenmelidir.

30. Güçlü okul kültürleri, okula dış çevreden gelebilecek olumsuz etkilere karşı koruyucu bir kalkandır. 2023 yılına kadar ülkemizdeki demokratikleşme eğilimlerini de dikkate almak suretiyle okulların kendilerine özgü kimlik ve okul kültürleri oluşturabilecekleri ve “okula dayalı yönetim” anlayışı doğrultusunda özerk yapılara kavuşturulmaları sağlanmalı, okul yönetimleri yetkilendirilmeli ve güçlendirilmelidir.

31. Okulların kurumsal kültürlerine kaynaklık eden, kendilerine özgü bir tarihi olan okul adları, gerek olmadıkça geçmişle bağı koparacak şekilde değiştirilmemelidir.

32. Okul kültürlerinin kurumsal değişime katkı sağlaması amacıyla okul müdürlerinin, söz konusu kültürü araştırmak, teşhis etmek, yönetmek, değiştirmek ve dönüştürmek için dönüşümcü liderlik özelliklerine sahip olmaları sağlanmalıdır.

33. Okul müdürlerinin eğitim- öğretim liderliği ve işletme yöneticiliği rolleri birbirinden ayrı düşünölmeli, okul yöneticileri genel idari hizmetler sınıfına alınmalı, yeni kadro ihdası yapılmalıdır. Okul müdürlerinin seçimi ve istihdamında portfolyo, süreç değerlendirme vb. alternatif seçme yöntemleri esas alınarak geliştirilecek mesleki yeterlilikler dikkate alınmalı, okulların idari ve akademik örgütlenmesi yeniden tasarlanmalı ve bu amaçla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda değişiklik yapılmalıdır.

34. Okul yöneticiliğine atamada kadın yöneticilerin sayısını arttırmaya dönük teşvikler sağlanmalı; okulların özellikleri dikkate alınarak müdür yardımcılığı ve rehber öğretmen atamalarında kadınlar için norm kadro tahsis edilmeli, sınıf rehber öğretmenlerine rehberlik eğitimi sağlanmalıdır.

35. Okul yöneticilerinin, moral lider olarak söz ve davranışlarıyla okul toplumunun üyeleri için bir davranış ve rol modeli olmaları sağlanmalı, okul müdürleri etik liderlik davranışları sergilemelidir.

36. Okulda katılımcı ve demokratik bir yönetim anlayışı geliştirilmeli, okul yönetiminde kurulların daha etkin hâle gelmesi sağlanmalıdır.

37. Okul yönetimiyle ilgili mevzuat sadeleştirilerek yöneticilerin, liderlik davranışı sergileyebilmeleri için başta müdür yardımcılarını atayabilme yetkileri olmak üzere, inisiyatif alanları genişletilmeli, yetki ve sorumlulukları yeniden belirlenmelidir.

38. Hesap verilebilir bir okul anlayışı geliştirebilmek için yöneticiler, okul yönetimi ve performansı ile ilgili geliştirilecek nesnel ölçütlere dayalı olarak değerlendirilmeli, buna bağlı olarak ödül, teşvik ve yaptırım sistemi geliştirilmelidir.

39. İllerdeki AR-GE birimlerinin daha etkin ve verimli çalışması için kadro tahsis edilmeli ve çalışanların özlük hakları yeniden düzenlenmelidir.

40. Okulun ortak kültürünün geliştirilip güçlendirilmesi, okulda bütünleşmenin ve beraberliğin sağlanması için bütün okul çalışanlarını kapsayan ulusal düzeyde mesleki bir örgütlenme planlaması yapılmalıdır.

41. Okul yöneticilerinin maaş karşılığı ders saatleri yeniden düzenlenmeli, yöneticilerin aldıkları ek ders ücretleri arasındaki adaletsizlik giderilmeli, derse girme mecburiyeti kaldırılmalı veya 6 saat derse girme zorunluluğu "6 saate kadar derse girer." şeklinde değiştirilmelidir.

42. Okuldaki yönetici ve öğretmenler dışındaki eğitim çalışanlarının tayin ve terfileri nesnel ölçütlerle belirlenmeli, eğitim-öğretim ödeneği verilebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

43. Okul yöneticilerinin, atanacakları bölge ve okullarla ilgili vizyoner liderlik özelliklerine sahip olmaları bir ölçüt olarak değerlendirilmelidir.

44. Okul lideri yetiştirme ve istihdamında, Türkiye'nin bölgesel koşulları göz önünde bulundurularak okul liderlerine zor koşullarda görev yapacak ve sorumluluk alacak yeterlilikler kazandırılmalıdır.

45. Bölgesel ve yerel özellikler dikkate alınarak başta dezavantajlı bölgeler olmak üzere yönetici atamalarında pozitif ayrımcılığa dayalı önendirici önlemler alınmalıdır.

46. Okul yöneticileri yeterliliklerinin geliştirilmesi için, beş yılda bir yönetim, bilişim, iletişim, liderlik, toplantı ve zaman yönetimi vb. konulardan hizmet içi eğitim seminerlerine alınmalıdır. Program ve eğitimler, uygulamaya dönük ve sorun çözmeye odaklı tasarlanmalıdır.

47. Okullara, yerel yönetim ve toplum katkılarının artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

48. Okullarda temizlik ve güvenlik hizmetleri eğitimi almış personel istihdam edilmeli ve mevcut personel mesleki eğitimden geçirilmelidir. Personel giderlerinin okul aile birliğince karşılanması hâlinde vergi muafiyeti sağlanmalı veya öğrenci sayısı göz önünde bulundurularak hizmetli tahsis edilmelidir. Genel bütçeden ödenek tahsisi için düzenlemeler yapılmalıdır.

49. Eğitim yöneticilerinin, farklı toplum ve kültürleri tanımaları, çok kültürlü ortamlarda görev yapacak şekilde yetiştirilmeleri ve yabancı dil becerilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.

50. Okul müdürlerinin rotasyonu yeniden değerlendirilmeli, söz konusu uygulamaların başarılı okul yöneticilerinin motivasyonunu olumsuz şekilde etkileyen bir cezalandırma yolu olarak algılanmaması sağlanmalıdır.

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMİN GÜÇLENDİRİLMESİ, ORTAÖĞRETİME ERİŞİMİN SAĞLANMASI

1. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında büyüklüklerine ve öğrenci sayılarına göre kurumsal bütçe oluşturulmalı, okulun fiziki durumu ve ihtiyaçları dikkate alınarak her okul için genel bütçeden ödenek tahsisi yapılmalı, bu bütçenin harcanması ve harcamaların denetlenmesi için okulda oluşturulacak kurullar etkili olacak şekilde mevzuatta düzenleme yapılmalıdır.

2. Zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmelidir.

3. Müfredat değişiklikleri ve eğitimde gelişmelerin uygulamaya yansıtılmasının sağlanması için öğretmenlerin sürekli mesleki gelişimlerinde okul temelli modeller uygulanmalı ve mesleki gelişim etkinliklerine katılma her öğretmen için bir hak ve sorumluluk olarak görülmeli, müfredat değişiklikleri ve eğitimde gelişmeler hakkında velilerin sürekli bilgilendirilmesine yönelik hazırlanacak eylem planı hayata geçirilmelidir.

4. İlköğretim ve ortaöğretimde orta vadede ikili öğretimden normal öğretime geçilmeli, öğle yemekleri okulda verilmeli, birleştirilmiş sınıf uygulamalarının sistematik bir değerlendirmesi yapılarak birleştirilmiş sınıf uygulaması mümkün olan en alt düzeye çekilmeli, okullarda sınıf mevcutları çağdaş ölçütlere göre (20-25) düzenlenmeli, 2023 Vizyonu'na uygun olarak özel öğretimde okullaşma oranının % 25'e çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

5. Eğitim alanında faaliyet gösteren özel kurum ve kuruluşların istihdamdaki vergi ve primleri kalkınmada öncelikli yörelere göre alınmalı, hizmet satın alma yoluyla özel okul kapasiteleri artırılmalı, arsa tahsisi ile ilgili problem çözülmelidir.

6. Ortaöğretime geçişte öğrencilerin ilgi ve yetenekleri dikkate alınarak rehberlik ve yöneltme esas alınmalı, SBS bir plan dâhilinde sadece özelliği olan ortaöğretim kurumlarını kapsayacak şekilde düzenlenmeli, diğer ortaöğretim kurumları ile yüksek öğretime öğrenci yerleştirmede okul başarısı ve süreç değerlendirmeye yönelik yaklaşımlar esas alınmalıdır.

7. Okullar arası başarı farkları ve eşitsizlikler azaltılmalı ve her bir okulun eğitiminde asgari bir kalite standardının sağlanabilmesi için okulların fiziksel yapı ve donanımları ile insan kaynakları bakımından mevcut durumlarını gösteren envanterler daha detaylı çıkarılmalı; tüm okulların en yüksek standardı hedeflemesi için orta vadeli bir eylem planı hazırlanarak hayata geçirilmelidir.

8. Öğrencilerin ve velilerin okulda yönetim ve karar süreçlerine daha fazla katılmaları sağlanmalıdır.

9. Yerel yönetimler, imar planlarını yaparken il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinden görüş alarak eğitim alanlarını belirlemelidir.

10. Yatılı ve pansiyonlu okullardan başlamak üzere mevcudu 500'ü geçen her okula sağlık personeli verilmelidir.

11. E-okul sisteminde adrese dayalı öğrenci kayıtlarının aksayan yönleri iyileştirilmelidir.

12. Ortaöğretim Kurumu bulunmayan yerleşim birimlerindeki öğrenciler taşınmalı ilköğretim uygulaması ile koordineli bir biçimde ortaöğretim kurumlarına taşınmalı, bu öğrencilere öğle yemeği verilmeli, yerel yönetimler öğrencilerin taşınması konusunda destek vermeli ve bu hususlar ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

13. Ortaöğretime erişimde güçlük yaşayan çocukların erişimlerini kolaylaştırmak için mevcut pansiyonların kapasiteleri artırılmalı, kapanma durumunda olan yatılı ilköğretim bölge okulların (YİBO) dan uygun olanların ortaöğretim pansiyonlarına dönüşümü sağlanmalı ve kız çocuklarının erişiminin sağlanması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

14. Kız öğrencilerin ortaöğretime devamlarına ilişkin teşvikler artırılarak sürdürülmeli, bu konuda 1739 sayılı Yasanın 15. maddesi daha etkin hâle getirilmelidir.

15. Ortaöğretim öğrencilerinin burs sayısı ve miktarı artırılarak yeterli hâle getirilmeli, ekonomik yetersizliği olan ailelerin ortaöğretime devam eden çocuklarına sosyal yardımlaşma ve dayanışma fonlarından veya okul aile birlikleri tarafından sağlanan ulaşım, barınma, beslenme ve giyim gibi yardımlar için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

16. Her ilde engelli öğrencilere yönelik ihtiyaca göre eğitim verecek okullar yaygınlaştırılmalı, öğrencilerin okullara erişimini kolaylaştıracak önlemler alınmalı, taşınabilir sistem bunlara da uygulanmalı ve öğle yemekleri okulda verilmelidir.

17. Mesleki ve teknik ortaöğretime erişimi artırmak amacıyla 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu gereği öğrencilere ödenmesi gereken ücretin, yurt genelinde (yaşına uygun asgari ücretin % 30'dan az olmamak üzere) kamu ve özel sektörde uygulanmasında karşılaşılan sorunlar giderilmeli, işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin sosyal güvenlik hakları iyileştirilmelidir.

18. Genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki dersler ve haftalık ders saati sayısı azaltılmalı, teneffüs süreleri artırılmalı, ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulama derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir.

19. Ortaöğretime erişimle ilgili daha sağlıklı politikalar geliştirebilmek için öğrencilerin devamsızlık ve terk nedenleri tespit edilerek öğrenciyi sistem içinde tutacak tedbirler alınmalı, okula devamı, okulu bitirmeyi, okuldan ayrılmayı, mezunları izlemeyi ve değerlendirmeyi sağlayacak sistem kurulmalı, ortaöğretim kurumlarını erken bitirme imkânı sağlayan düzenlemelere yer verilmeli, ilköğretimden mezun olanların e-okul üzerinden takibi yapılmalıdır.

20. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında; okul, alan ve bölümler işgücü piyasası, ihtiyaç analizi sonuçları ve bölgesel ihtiyaçlara göre sektöre yakın mekânlarda, mesleki eğitim kampüsleri şeklinde açılmalı, okulların yönetimi ayrı ayrı olmalı, yemekhane, kantin, laboratuvar, atölye, sosyal tesisler, kütüphane vb. fiziki yapılar daha verimli ve etkili biçimde kullanılmalıdır.

21. Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için ÖSS akademik ve mesleki alanda yapılmalı, öğrenciler alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarına yerleştirilirken sonuçlar birlikte değerlendirilmeli, mezunların kendi alanlarındaki yükseköğretim programları yeniden belirlenerek yüksek öğretime geçişte ek puan verilmelidir.

22. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu mezunlarına uzun vadeli faizsiz işletme kredisi verilmesi ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.

23. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili öğretim dairelerinin tek çatı altında birleştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

24. Sosyal, sportif, bilimsel ve sanatsal etkinlikler okul ortamlarında artırılmalı ve geliştirilmelidir.

25. Rehber öğretmenlerin erişim ve yönlendirmeye ilgili konularda daha etkin rol almaları için görev alanları yeniden belirlenmelidir.

26. Milli güvenlik bilgisi dersi müfredatı diğer derslerin program mantığına paralel olarak yenilenmeli ve bu dersin kadrolu öğretmenlerce okutulması ile ilgili yasal düzenleme yapılmalıdır.

27. Ortaöğretim kurumlarında seçmeli olan demokrasi ve insan hakları dersi, ortak dersler arasına alınmalıdır.

28. Eğitim kurumlarının yapım, donatım ve tüm giderleri; il özel idarelerince, belediyelerce, köy tüzel kişiliklerince bütçe imkânları nispetinde karşılanmalıdır.

29. Örgün, yaygın ve açık öğretim sisteminde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında bütün sınıflarda yatay ve dikey geçişlerin yapılmasına imkân sağlanmalıdır.

30. Pansiyonlara belletici öğretmen kadroları tahsis edilerek atama yapılmalı, pansiyon yönetimleri ayrı olmalıdır.

31. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin bilgiye kolay ulaşabilmeleri için üniversite ve araştırma kurumlarının basılı ve elektronik ortamlardaki yayınlarından ücretsiz yararlanmaları sağlanmalıdır.

32. Merkezî sınav sistemiyle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarını kazanan öğretmen çocuklarının, velisinin görev yaptığı yerleşim biriminde ilgili okul türünün bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, öğretmen çocuğu kontenjanından parasız yatılı olarak öğrenim görmesi ile ilgili düzenleme yapılmalıdır.

33. Merkezî sınav sistemiyle öğrenci alan genel ortaöğretim kurumları öğrencileri için farklı ders programları ve bu programlara göre ders kitapları hazırlanmalıdır.

34. Millî Eğitim Şurası Yönetmeliği değiştirilmeli ve şura katılımcılarının en az % 25'i eşit sayıdaki kız ve erkek öğrencilerden oluşmalı ve öğrencilerin katılımı demokratik süreçle sağlanmalıdır.

35. Öğrencilerin kitap taşıma yükünün azaltılması amacıyla; e-kitap, fasikül, kopartılabilir sayfalı kitap, her kitaba MEB'in internet sayfasından ulaşılabilmesi vb. uygulamalar yapılmalıdır.

36. Eğitim çalışanlarına branşında rehberlik ve teftiş esas alınmalı, eğitim müfettişleri kendi aralarında uzmanlaşmış ekiplere ayrılmalı, iş disiplini ve verimlilik gereği eğitim müfettiş yardımcısı, eğitim müfettişi, eğitim başmüfettişi şeklinde kariyerlendirilmeli, her yıl yerine üç yılda bir teftiş esas alınmalıdır.

37. Ülkemizde bütün derslerin eğitimi Türkçe olmalı, bazı derslerin yabancı dille eğitiminden vazgeçilmelidir.

38. Üstün yetenekli ve/veya üstün zekâlı çocuklarımızın yetenek ve istidatlarına göre programlanmış ve planlanmış özel eğitim okulları açılmalıdır.

SPOR, SANAT, BECERİ VE DEĞERLER EĞİTİMİ

1. Millî Eğitim Bakanlığı, Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, belediyeler, üniversiteler, federasyonlar ile resmî ve özel kurum-kuruluşlar arasında iş birliği yapılarak toplumun her kademesinde spor kültürünü geliştirmek üzere yaşam boyu sporu yaygınlaştıracak spor alanları düzenlenmeli, tesislerin ortak kullanımı sağlanmalı ve aktivitelerin planlanması konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

2. Üst düzeyde sportif başarıya ulaşmak için yetenekli öğrenciler erken yaşta tespit edilerek bu öğrencilere ait bilgiler oluşturulacak merkezî bilgi sistemine işlenip takip edilmeli, il/ilçelerde bu sporcularla ilgili ortak eğitim planları hazırlanmalıdır.

3. Merkez ve taşra teşkilatında, beden eğitimi ve sporla ilgili birimlerde uzman istihdamına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Spor tesisleri; okulların birbirine yakınlığı göz önünde bulundurularak ortak kullanıma ve engelli öğrencilerin faydalanmasına imkân verecek şekilde standartlara uygun, planlanmalı, mevcut tesisler iyileştirilmeli ve özel sektör spor tesisi yapması konusunda teşvik edilmelidir.

5. Toplumda hayat boyu öğrenme kapsamında; sanat eğitimi ile sportif nitelikli bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla halk eğitim merkezlerinde daha fazla kurs açılmalıdır. Halk eğitim merkezleri altyapı ve öğretmen açısından güçlendirilerek bu kurslara kaynak ayrılmalıdır.

6. Ulusal ve uluslararası yarışmalarda başarılı olan sporcu öğrencilere resmî ve özel ortaöğretim ile yükseköğretim kademelerine geçişte ek puan verilmeli, kontenjan ayrılmalı veya burs verilmelidir.

7. Okul spor faaliyetlerinin teşviki amacıyla bu faaliyetlerin yazılı ve görsel basında daha fazla yer alması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

8. Şans oyunlarının hâsılatından, okul spor ve sanat faaliyetleri için pay ayrılması konusunda mevzuatta düzenleme yapılmalıdır.

9. Sağlık durumlarının beden eğitimi ile spor etkinlikleri derslerine katılmalarına engel teşkil edip etmeyeceğini belirlemek amacıyla öğrencilerin zorunlu genel sağlık kontrolünden geçirilmesi ile ilgili düzenleme yapılmalıdır.

10. Okul içi spor yarışmalarına katılan sporcu-öğrencilerin sigortalanması ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.

11. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 76. maddesinin (b) fıkrası, özel idare bütçesinden ilköğretime ayrılan % 20'lik ödeneğin % 40 ve bu ödeneğin % 40'ının da okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının spor faaliyetlerindeki ihtiyaçlarında kullanılmasına izin verecek şekilde düzenlenmelidir.

12. Okullara beden eğitimi ile spor etkinlikleri derslerinde kullanılmak üzere gerekli ders araç-gereç dağıtımının, eğitim-öğretim yılı başında yapılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

13. Okul spor tesisleri; personel, ısıtma ve aydınlatma giderleri karşılanarak herkesin kullanımına açık tutulmalı, spor tesislerinin zarar verecek faaliyetlerde kullanımına izin verilmemeli ve okul bahçelerindeki açık spor alanları amacı dışında kullanılmamalıdır.

14. Normal eğitim yapan sosyal bilimler, fen ve Anadolu liseleri gibi ortaöğretim kurumlarında 45 dakika olan ders saatleri, spor, sanat ve beceri eğitimine daha fazla zaman ayrılması için 40 dakika olarak düzenlenmelidir.

15. İki farklı disiplin anlayışı olan güzel sanatlar lisesi ve spor liseleri ayrı okullar olarak faaliyet göstermeli ya da aynı isim altında farklı binalarda faaliyet gösterme zorunluluğu olan bir yapıya dönüştürülmelidir.

16. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ile öğretim dairelerinde sanat alanı uzmanlarının görev yapacağı birimler kurulmalıdır.

17. Güzel sanatlar eğitiminde üniversiteler düzeyinde gözlenen ve farklı yapılanmalardan kaynaklanan dağınıklık YÖK aracılığıyla giderilmelidir.

18. Genel sanat eğitimi alanına öğretmen yetiştiren eğitim fakülte-lerinin programları, öğretmenin görev yapacağı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının amaçları göz önünde bulundurularak, alan dersleri artırılacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

19. Güzel sanatlar ve spor liselerine alınacak alan öğretmenin seçimi uzman jüri üyeleri tarafından yapılmalı ve devlet konservatuarı mezunlarının çalgı dersi öğretmeni olabilmeleri için gerekli düzenleme yapılmalıdır.

20. “Sanat İnsanı Yetiştirme Projesi” ve “Değerler ve Eğitimi Projesi” hazırlanarak uygulamaya konulmalıdır.

21. Beş Yıllık Kalkınma Planlarının hazırlanmasında kurulan komisyonlara Sanat Eğitimi İhtisas Komisyonu da ilave edilmelidir.

22. Sanat eğitimi öğretmenlerinin niteliklerinin artırılması amacıyla, periyodik olarak hizmet içi eğitim faaliyetlerine alınmaları sağlanmalıdır.

23. İlköğretim düzeyinde görsel sanatlar ve müzik ders saatleri yeni öğretim yöntem ve teknikleri de dikkate alınarak artırılmalı ve bu dersler ortaöğretimde zorunlu ders hâline getirilmelidir.

24. Ders dışı eğitim çalışmaları, 2010/49 sayılı genelgeyle okulun bir ders yılındaki toplam ders saat sayısının % 5'lik dilimiyle sınırlandırılmıştır. Bu sınır kaldırılmalı ve ders dışı faaliyetlerin yapılması için okul müdürünün onayı yeterli olmalıdır.

25. Farklı alanlardan teknoloji ve tasarım dersi öğretmenliğine atanlar, öğretim programlarının amaçları doğrultusunda hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.

26. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin organize ettikleri sanat etkinlikleri, duvar gazetesi, şiir dinletileri ve yarışmalar gibi faaliyetlerde görevlendirilmek üzere, bu alandaki öğretmen sayısı göz önünde bulundurularak formatör öğretmen yetiştirilmelidir.

27. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında sanat ve beceri amaçlı derslerin daha etkin işlenmesi amacıyla yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları vb. ilgili kurum/kuruluşlardan eleman desteği alınabilmesi ve iş birliği sağlanabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

28. İlköğretimin bütün sınıflarında görsel sanatlar, beden eğitimi ve müzik dersleri, not yerine "yeterli, geliştirilebilir" gibi ifadelerle değerlendirilmelidir.

29. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, çocuklarımızın ve gençlerimizin sahip olduğu değerleri belirlemeye yönelik ülke çapında alan araştırması yapılmalı ve bu araştırma her 4 yılda bir güncellenmelidir.

30. Öğretim programlarında, değerler eğitiminde değer aktarımı yerine ulusal ve evrensel değerler birlikte düşünülerek farkındalık kazandıracak yaklaşımlara öncelik verilmelidir.

31. Değerin bir tercih olduğu ve toplumların benzer tercihlere sahip kişilerden oluştuğu vurgulanarak öğretmenlere değer eğitimi bilinci kazandırılmalıdır.

32. Öğretmen yetiştiren tüm programlara değerler eğitimine yönelik bir ders konulmalı ve sistemdeki öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarında değerler eğitimine yer verilmelidir.

33. Ortak değerlerin vurgulanması ve değer farklılıklarının zenginlik olduğu bilincinin kazandırılması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

34. Tüm eğitim-öğretim kademelerinde değerler eğitimine yönelik, STK'larla iş birliği yapılarak alan öğretmenlerinin ortak kullanabileceği program ve materyal geliştirilmelidir.

35. Değerler eğitimine, okul öncesinden başlayarak yaygın eğitim dâhil olmak üzere eğitim öğretimin her kademesinde, tüm dersler ve okul kültürü içerisinde yer verilmeli ve bu konuda öğretmen, yönetici, öğrenci, aile ve çevre ile iş birliğine gidilmeli, farkındalık oluşturulması için kitle iletişim araçlarından faydalanılması amacıyla gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

36. Ödüllendirme kriterlerinde, değerler eğitimi açısından örnek davranışlar sergileyen öğrencilere yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

37. Medya ve değerler eğitimi ilişkisi konusunda farkındalık kazandırmaya yönelik araştırma ve eğitim çalışmalarına önem verilmeli; bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

38. Öğrencilerin akademik başarıları yanında değerlerin oluşumunda önemli yeri olan duygusal, sosyal ve ruhsal zekâ gelişimlerine yönelik de yatırım yapılmalıdır.

39. Değerler eğitimi konusunda önemli işlev gören “din kültürü ve ahlak bilgisi” dersi çoğulcu bir anlayışla tüm öğretim kurumlarında daha etkin olarak okutulmalıdır.

40. İlköğretim ve ortaöğretim ders kitapları, Türkçemizi doğru kullanmaya katkı sağlayıcı olmalı; fen ve teknoloji, matematik vb. derslerde kullanılan terimler Türk Dil Kurumu ile iş birliği yapılarak yeniden düzenlenmelidir.

41. Tüm ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında 26 Eylül tarihi “Türk Dili Bayramı” olarak kutlanmalı ve bu alanda yetişmiş Türk dili uzmanlarının katılacağı etkinlikler düzenlenmelidir.

42. Anayasa'nın 24. maddesinin "Din kültürü ve ahlak eğitimi-öğretimi devletin gözetimi ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi-öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır." hükmü gereğince isteyen anne ve babaların çocuklarının ahlaki ve manevi değerlerini geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla seçmeli din eğitimi verilebilmesi için düzenlemeler yapılmalıdır.

PSİKOLOJİK DANIŞMA, REHBERLİK VE YÖNLENDİRME

1. Eğitim sistemimizde yönlendirme hizmetleri, okul öncesinden yüksek öğretime kadar tüm eğitim kademelerinde etkin olarak yaygınlaştırılmalı, mevcut Yönelme Yönergesi revize edilmelidir.

2. Yönlendirme hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için öğrenciler ve ailelerine; yetenek, ilgi ve mesleki doyum arasındaki ilişki konusunda farkındalık kazandırılmalı, ailelerin ve tüm öğretmenlerin yönlendirme sürecine aktif katılımları sağlanmalıdır.

3. Yönlendirme süreçlerinde, gözlem sonuçlarıyla birlikte çeşitli performans değerlendirme araçları ve yetenek testleri dâhil olmak üzere psikolojik ölçme araçlarından etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

4. Öğrencileri yönlendirmede, izleme çalışması yapmak ve yönlendirme süreçlerinden doğabilecek hataları en aza indirmek amacıyla yönlendirildiği kurumda öğrencinin performansı izlenmelidir.

5. İlköğretim ve ortaöğretim boyunca eğitsel rehberlik, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetlerini de bünyesinde barındıracak, gelişimsel rehberlik anlayışı ile kademeler arası geçişte yönlendirme kararlarına dayanak teşkil edecek objektif verileri sistematik olarak derlemek, izlemek ve değerlendirmek üzere; öğrencilerin akademik beceri, ilgi ve özel yetenek profillerini oluşturacak, zamanla öğretim sistemini tek sınav odaklı olmaktan çıkaracak yeni bir model oluşturulmalıdır.

6. Ortaöğretim ve yükseköğretime geçişte, öğrenim süreci boyunca sürekli ve sistematik bir biçimde derlenen nesnel bilgilere dayalı olarak kurulacak bir yöneltme, yönlendirme modeli hayata geçirilinceye kadar; SBS ile YGS ve LYS’de ezber bilgileri ölçen sorular yerine, yenilenen ortaöğretim programlarını da kapsayan; ortak düşünme becerileri ile derse özel sorun çözme becerilerini ölçen sorular düzenlenmelidir.

7. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında; üniversitelerin destek verdiği, kültürümüze özgü psikolojik ölçme araçları geliştirecek, “Ulusal Test Geliştirme” veya “Ulusal Ölçme ve Değerlendirme” olarak isimlendirilebilecek akademik ve bağımsız bir birim kurulmalıdır.

8. Psikolojik ölçme araçlarında, uygulayıcı ve eğitici eğitimlere ağırlık verilmelidir.

9. Üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilerin en az bir zekâ testini uygulama ve değerlendirme yeterliliğine sahip olarak mezun olmaları sağlanmalıdır.

10. Mevcut psikolojik ölçme ve değerlendirme araçları, günün şartlarına ve eğitim kademelerine uygun olarak revize edilmeli, elektronik ortamda uygulanabilecek ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilmelidir.

11. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde geçerli-güvenilir ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak kanıta dayalı sistemin etkin olarak kullanılması sağlanmalıdır.

12. Rehberlik ve tanılama hizmetlerinde özel önem arz eden üstün yetenekli ve/veya üstün zekâlı çocukların tespitine yönelik geçerli ve güvenilir tanılama araçları geliştirilmelidir.

13. Aile yapısının güçlendirilmesine yönelik olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, aile eğitimleri ile desteklenmeli ve sunulan hizmetlerde medya desteği sağlanmalıdır.

14. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik e-okul sisteminde e-rehberlik modülüne yer verilmeli, bilgiler elektronik ortama aktarılarak muhafaza edilmeli ve özel durumu olan öğrenciler için sınav sistemine entegre edilerek kullanılması sağlanmalıdır.

15. Okul rehberlik servislerinde gelişimsel rehberlik anlayışı ön planda tutulmalı, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanan sınıf rehberlik programının etkinlik boyutu, bölgesel özellikler de dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.

16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar vb. risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda bölgenin ve yörenin özelliğine uygun olarak disiplinler arası ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.

17. Ulusal Mesleki Bilgi Sisteminin il ve ilçeler düzeyinde tanıtımı yapılarak aktif kullanımı sağlanmalı; rehberlik ve araştırma merkezleri, mesleki rehberlik hizmeti sunumunda erişim merkezi hâline getirilerek gerekli destek verilmelidir.

18. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde uzmanlığa dayalı olarak verilen hizmetlerin mali sorumluluk gerektirmesi ve millî eğitim müdürlüklerinde olduğu gibi tam zamanlı mesai yapılması nedeni ile çalışma saatleri, yapılan göreve paralel olarak ücretlendirilmeli, rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışma cazip hâle getirilmeli, alan uzmanlarının rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev almaları teşvik edilmelidir.

19. Madde bağımlılığı ve denetimli serbestlik gibi özel bilgi, beceri ve uygulama gerektiren konularda destek sağlayacak personel yetiştirilmeli, bu konuda hizmet veren ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği sağlanmalıdır.

20. Sokakta yaşayan, çalıştırılan, mevsimlik işçi olarak çalışan vb. sebeplerle okul dışında olan çocuklara yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmet modelleri geliştirilmeli ve bu çocukların ortaöğretime erişimini sağlayacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

21. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde görevli rehber öğretmen/psikolojik danışmanların çalışma süreleri yeniden belirlenmeli, ders yılı bitiminden sonra yaptıkları görevlere ilişkin olarak ek ders ücreti ödenmesi ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

22. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar, yenilenen eğitim programlarında yer alan hususların yanı sıra; okul kültürünün oluşmasında önemli görülen “gelişen toplumsal yapıya duyarlılık, diğerkamalık” vb. konuların ilgili sınıf öğretmenleri tarafından hayata geçirilmesinde, müşavirlik faaliyetlerini yürütmelidir.

23. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanların, özel eğitime gereksinim duyan çocuklara psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti sunumu konusunda özel alan yeterliliği kazanmalarına yönelik olarak yükseköğretim kurumlarında dersler konulmalı, sistemde bulunanların hizmet içi eğitim yoluyla bu yeterliliği kazanmaları sağlanmalıdır.

24. Rehberlik ve psikolojik danışma servisleri psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme ile yönlendirme hizmetlerini yerine getirebilmesi için donatım ve araç-gereç yönünden güçlendirilmelidir.

25. Psikolojik danışma ve rehberlik mesleği, ciddi bir uzmanlık eğitimi gerektirdiğinden ve mevcut eğitim süresi talep edilen uzmanlığı sağlamada yetersiz kaldığından, psikolojik danışma ve rehberlik alanında verilen eğitim süresi, son bir yılı uygulama ağırlıklı olmak üzere 5 yıla çıkarılmalıdır.

26. Hâlen Millî Eğitim Bakanlığında rehber öğretmen/psikolojik danışman olarak görev yapan tüm öğretmenlerin uzaktan eğitim, e-egitim, tezli-tezsiz yüksek lisans ve hizmet içi eğitim ile uzmanlık eğitimleri tamamlanarak hizmet kalitesi artırılmalı ve hizmetlerde bütünlük sağlanmalıdır.

27. Psikolojik danışma ve rehberlik lisans öğrencilerinin staj sürelerinde uygulamaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli, aday rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar rehberlik araştırma merkezlerinde 1 ay süre ile oryantasyon eğitimine alınmalıdır.

28. Millî Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversiteler arasında iş birliği yapılarak psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı günün şartlarına uyarlanmalı; söz konusu programda alanın özelliklerine göre seçmeli derslere ağırlık verilmeli ve çeşitlendirilmelidir.

29. Okul öncesinden başlayarak bütün eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman istihdam edilecek şekilde norm kadro tahsis edilmeli, özellikle kız öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda, rehberlik hizmetlerinin daha etkin ve verimli sürdürülebilmesi için atamalarda bayan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara öncelik verilmeli, yatılı ve pansiyonlu okullara rehber öğretmen/psikolojik danışman atamasına öncelik verilmeli, yatılı ve pansiyonlu okullarda ikinci rehber öğretmen/psikolojik danışman kadrosu sağlanmalıdır.

30. Okul yöneticisi ve öğretmenlere yönelik olarak yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışı tesis etmek amacı ile psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki yeni model ve yaklaşımlara uygun hizmet içi eğitimlere ağırlık verilmelidir.

31. Rehberlik ve araştırma merkezleri, misyonuna uygun olarak uzmanlık temelinde yeniden yapılandırılmalı ve merkezde sağlanan hizmetlere bağlı olarak psikolojik danışman, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, fizyoterapist, çocuk gelişimi ve eğitimcisi, eğitim programcısı ve ölçme değerlendirme uzmanı ile bölgenin özelliğine göre disiplinler arası ekip çalışmasını gerektiren diğer alan uzmanı kadroları ihdas edilmelidir.

32. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde kaliteli hizmetin sunulması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla üniversitelerin ilgili alanlarından mezunların yönetici olarak atanması için gerekli düzenleme yapılmalıdır.

33. Okullarda çalışan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan personel, alandan mezun müfettişler tarafından denetlenmeli, bu amaçla müfettişlik alanında uzmanlaşma sağlanmalıdır.

8- NASIL BİR EĞİTİM SİSTEMİ? (*)

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda olmak üzere;

EĞİTİM SİSTEMİ

1. Aklın ve bilimin aydınlığında ferdin ve toplumun gelişmesini sağlar, ekonomik kalkınmayı destekler.

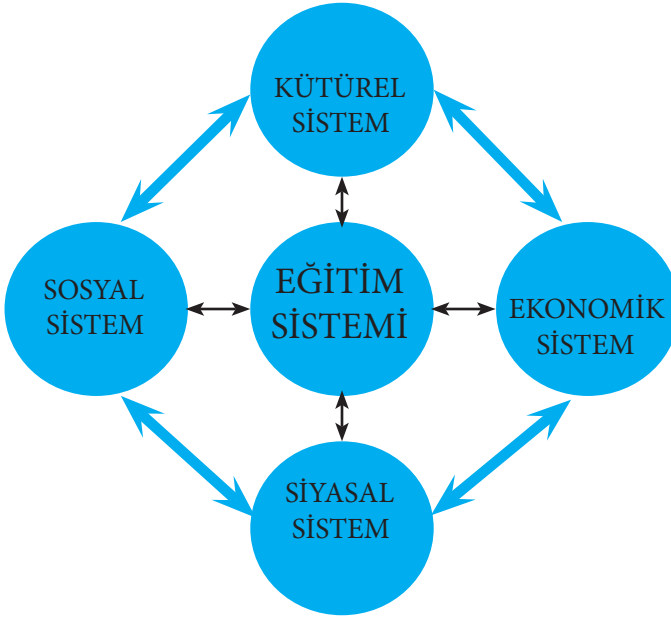
2. Millî, manevî ve kültürel değerleri korur, geliştirir ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlar.

3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bekâsını (sonsuza kadar yaşamasını) sağlayacak, Yüce Türk Milletinin mutluluğunu gerçekleştirecek ve O'nu çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkaracak nesilleri yetiştirir.

4. Yüce Türk Milleti'nin kendisini nasıl tanımladığının ve kendisine nasıl bir gelecek hazırladığının en önemli belgesi olma niteliğini taşır.

5. Her alanda gelişmenin ve değişimin anahtarıdır.

6. Sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik sistemlerdeki gelişme ve değişimlerden etkilenir, kendisini buna göre yeniden düzenler ve bu sistemlerin gelişme ve değişmesini de kendi değişim ve gelişimine göre etkiler. Sistemler arası bu etkileşim şekil 1'de görüldüğü gibi düşünülebilir.

ŞEKİL:1
SİSTEMLER ARASI ETKİLEŞİM

7. Öğrencilere; öğrenim süresince öğrendikleri bilgiler ve kazandıkları becerileri, neden öğrendikleri ve neden beceri kazandıkları iyice kavratılır.

8. Öğretmenlerin yenilikçi olmalarına ve derslerde verilen kaynaklardan başka bilgileri edinmelerine de ortam ve olanak hazırlar.

9. Öğrencilere, kavramlarla konular arasında etkin ve verimli ilişki kurabilmeleri için yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine fırsat ve imkân verir.

10. Öğrencilerde zihnî hazımsızlığa yol açmayacak, fikri beslenme bozuklukları yaratmayacak, bilginin öğrenciye mal edilmesini ve öğrencinin hayatta başarılı olmasını sağlayacak eğitim programlarını kapsar.

11. İyi yurttaş, iyi vatandaş, iyi üretici (iyi meslek elemanı) yetiştirir.

12. Toplumun sosyal ve ekonomik yönden eğitim ihtiyacını karşılama taleplerine cevap verir.

13. Yetişkin eğitimine de önem verir, hayat boyu eğitimi teşvik eder, özendirir, isteklendirir.

14. Eğitim hizmetlerinin verimli ve etkili olabilmesi için, genellikle ihmal edilen "TEORİ İLE TECRÜBENİN BİRBİRİNİ BESLEMESİ İLKESİ" nin uygulanmasına önem verir.

15. Öğrenme faaliyetleri ve kavramlarını gerçek hayat tecrübesi ile birleştirilerek değerlendirilmesine imkân verir.

16. Bilgi ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla üretilip geliştirildiği çağımızda, bireylerin ve toplumların eğitim ve kültür düzeylerinin artması nedeniyle giderek küreselleşen yenedünyada hiyerarşiye, ideolojilere ve farklılıklara dayalı duvarlar yıkılmakta, bilgi ve iletişim köprüleri kurulmaktadır. Eğitim sistemi; bunun farkında ve bilincinde olarak kendini sürekli ve hızlı geliştirip değiştirecek esnek bir yapıya kavuşturur ve:

* Yeni bilgi ve teknoloji üretebilen,

* Bilgiye hızla ulaşabilen,

* Bilgiyi kullanabilen, teknolojiye dönüştürerek üretime yansıtabilen,

* Bilgiyi paylaşan, ekip çalışmasına önem veren,

* Problemin değil, çözümün parçası olabilen,

* Yeni bilgi ve teknolojilere göre kendisini sürekli geliştirme bilinci gelişmiş, paylaşmasını ve uzlaşmasını bilen niteliklere sahip nesiller yetiştirmelidir.

17. Resmî ya da resmî olmayan çeşitli yollarla (örgün ve/veya yaygın eğitim, iş ortamı, aile, çevre, hobi vb. yollarla) kazanılan bilgi ve becerileri değerlendirmeli ve belgelendirmelidir.

18. Demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarının bilincine sahip, özgür ve özgüveni olan, bilgi ve teknoloji çağının insanını yetiştirmeli.

19. Hem sanayi toplumunun, hem de bilgi toplumunun talep ettiği meslekî yeterliliklere, bilgi ve beceri donanımına sahip dikey uzmanlık alanlarından daha çok öğrendiği bilgileri kullanarak yeni bilgiler, yeni bilgi ve teknoloji üretebilen, yenilikçi, girişimci, araştırmacı, analitik düşünce becerisi gelişmiş, yeni teknolojilerin üretiminde kullanılması sırasında karşılaşacağı karmaşık durumların üstesinden gelebilecek yetkinliğe sahip insan gücünü yetiştirmelidir.

20. Ülkemizin, bir taraftan sanayileşmesini tamamlayıp sanayi toplumu olabilme, diğer taraftan bilgi ve teknoloji toplumu nano teknoloji çağına hazırlıklı olabilme yolunda çok hızlı ilerlemeler kaydetmektedir.

Bu ilerlemenin istikrarlı ve sürdürülebilir olabilmesi için; iş hayatının ve bilgi temelli ekonominin talep ettiği yeter sayı ve nitelikte bilgi ve beceri donanımına sahip işgücünü ve bilgi teknisyenlerini yetiştirmelidir.

21. “Öğretmen ne ise okul o, okul ne ise toplum O’dur” ilkesinden hareketle, toplumun ve geleceğin mimarı olan öğretmenlerin yeter sayı ve nitelikte yetiştirilmesini sağlamalıdır.

(*) TEMEL Mehmet; *Eğitim, Yöneltilme, Meslek Seçimi; MEV Bülteni; 20 Haziran 2013; sayı:12*

KAYNAKÇA

* Resmi Kaynaklar

Milli Eğitim Bakanlığı, **Milli Eğitimle İlgili Kanunlar I**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1981

* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, * **ATATÜRKÇÜLÜK (Atatürk'ün Görüş ve Direktifleri)** Hazırlayan, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998

* Kültür Bakanlığı, **Kurtuluş, Kuruluş, Cumhuriyet**, Hazırlayan, Özel, Mehmet. 1. Basılış: Ekim, 1999 Basım, Plâka, Matbaacılık Tic. ve San. A.Ş. Ankara

* 18. Milli Eğitim Şûrası (1-10 Kasım Kızılcahamam) **Şûra Kararları**, M.E.B. Tebliğler Dergisi, 2010

* Temel, Mehmet. **Eğitim, Yönelme, Meslek Seçimi**, Millî Eğitim Vakfı Bülteni Sayı:12 Haziran 2013